

HUSITA

Časopis Pražské diecéze ČČSH

číslo 5/2018 | ročník XVI | říjen 2018

PO STOPÁCH STOLETÉ DÁMY

LENKA PECHAROVÁ

Naše země
1918–2018

ILUSTRACE LUKÁŠ FIBRICH

portál

Husita

vychází 6x ročně

Vydává

Pražská diecéze Církve československé husitské
ve spolupráci s Husitským centrem, o. p. s.,
ISSN 1214-4630
Tisk: Dobel, Lanškroun

Kontaktní adresa

Časopis Husita, Pražská diecéze ČČSH,
V Tišíně 3, 160 00 Praha 6
tel.: +420 777 759 652
e-mail: renata.veliskova@ccshpraha.cz
web: www.ccshpraha.cz/casopis-husita

Pověřená redaktorka a jazyková korektura

Renata Velišková

Grafické zpracování

Mgr. Simona Ullspergerová

Příspěvky do časopisu

Deadline pro zaslání příspěvků je vždy do 25. každého lichého měsíce. Jedině tak může být zajištěno včasné vydání časopisu a jeho distribuce čtenářům. Děkujeme za pochopení, R. Velišková, pověřená redaktorka

Spolupracovníci

Mgr. P. Benda, J. Boček, ThDr. T. Butta, Th.D.,
V. Červenka, V. P. Drdová, Mgr. Z. Havelková,
RNDr. M. Hlasivcová, PhDr. B. Koblík, DiS.,
PhDr. J. Koblíková, doc. PaedDr. M. Kodejška, CSc.,
Ing. M. Matoušková, PhDr. O. Nytrová,
R. Pachman, Mgr. M. Poloprutská, Jan Škoda,
PhDr. D. Tesařová, CSc., doc. ThDr. D. Tonzar, Th.D.,
J. Vlasák, PhDr. V. Vondruška, CSc.,
PhDr. F. Vrbenská, Bc. A. Zavelová

Distribuci a objednávky zajišťuje

ses. Miloslava Krejzarová,
tel.: +420 234 760 058, mobil: +420 777 759 654
Faktury a potvrzení přijetí plateb zajišťuje
ses. Eva Mlezivová, tel.: +420 234 760 058
mobil: +420 737 212 687

Prodejní místa

Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, Praha 6
Pražská diecéze ČČSH, V Tišíně 3, Praha 6
Husův institut teologických studií,
Roháčova 66, Praha 3

OBSAH

4–6

Vzpomenutí na
prezidenta Edvarda
Beneše

7–8

Husitské centrum

9–11

Medailon – Vlastimil Vondruška

12–14

Z pozůstalosti bratra patriarchy (I.)

15–17

Richard Pachman – Jak se stal Mistr Jan Hus průvodcem mého života

18–19

Slavnostní odpovědně v Husově sboru v Čelákovcích

20–22

Vzpomínky Malostranské (1)

23

Vašíkovy tematické obrázky

24–25

Kazatelská činnost M. Jana Husa

26–27

Doteky krásného umění

28

Na Hospodina slož svoji starost

29

Malé zamyšlení nad filosofií dějin

30–31

Nezapomínáme Církve v Čechách od J. Husa po 1. světovou válku – Česká reformace

32–33

Recenze, Cena M. Švandrlika

34

Knihobudky

35

Dvojazyčný kabaret Ogden Nash v Karlíně

Církev československá husitská, Pražská diecéze a Náhoženská obec Praha 1-Staré Město
v úvodu

SLAVNOSTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

ke Dni válečných veteránů k 100. výročí ukončení 1. světové války
a k 79. výročí úmrtí člena ČČSH studenta Jana Opletala.

(Účast přivítají)
zároveň Armády ČR, ČAD, Společnosti M. R. Štřeláka a další protiteroristické, vojenské, společenské a politické útvary.

Při této příležitosti se bude konat pohřbívání v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze

v sobotu 10. listopadu 2018 od 17 hodin.

Průvodní povodce:
ThDr. Tomáš Butta, Th.D., patriarchy ČČSH, doc. ThDr. David Tonzar, Th.D., biskup pražský ČČSH
Kardinál posolství: Mgr. Pavel Pechanec, biskup královéhradecký ČČSH

Modroje: JH Wlrich Petříček
Účestující: Pražský smíšený sbor, dirigent JH Petříček, na varhany doprovází Jan Šteyer a Bohumír Rábus

Stoletá dáma

U příležitosti stého výročí vzniku samostatného Československa se konají v letošním roce různé akce. Výstavy, workshopy, setkání, projevy politiků, diskuze, jsou vydávány pamětní mince, upomínkové předměty, pořádají se televizní debaty, diskutuje se na významných místech, píšou se úvahy, eseje a další texty, připomínající důležité události a mezníky v uplynulém období, ve kterém Československo prošlo historicky bouřlivými událostmi, klidnějšími obdobími a jak se „popasovalo“ se změnami, které ovlivnily další vývoj našeho státu.

Kromě jiných publikací, které byly k tomuto výročí vydány, mě zaujala, letos vydaná nakladatelstvím Portál, kniha s názvem „Po stopách stoleté dámy“ (naše země 1918 – 2018) autorky Lenky Pecharové, s ilustracemi Lukáše Fibricha. Zajímavá je především svým zaměřením na dětského čtenáře. Poutavým a přitažlivým stylem zaujala moji 11letou vnučku Karolínku, které jsme dali knihu jako dárek k jejímu svátku. Od toho okamžiku jsme o ní přestali vědět, protože četla a četla, nic jiného 2 dny nedělala, až ji celou dočetla.:-). Kniha se jí moc líbila, hlavně proto, že obsahuje spoustu zajímavých informací a jednoduchým způsobem zsvětí malého čtenáře do dějin naší vlasti. Na 144 stránkách je kromě historických faktů, kterými si děti nenásilně rozšíří vědomosti, také spousta dobových vtipů, veselých obrázků, kvízů a další zábavy. Vřele knihu doporučuji, dá se koupit již od 220 Kč v e-shopu na internetu.

Renata Velišková
pověřená
redaktorka

Renata Velišková

1Žalm Davidův. Kdo, Hospodine, ve tvém stanu bude? Kdo bydlet smí na tvé svaté hoře?

2Kdo žije bezúhonně a jedná spravedlivě, kdo mluví pravdu ze srdce,

3kdo jazykem svým nepomlouvá, neškodí bližnímu a neostouzí druhá,

4kdo pohrdá těmi, kdo zaslouží zavření, ctitelů Hospodina však váží si, kdo nemění to, co odpřisáhl, i kdyby na to doplatil,

5kdo nepůjčuje na úroky a proti nevinnému se nedá podplatit.

Kdo takto jedná, nikdy nezakolísá.

Žalm 15

Vzpomenutí na prezidenta Edvarda Beneše v Sezimově Ústí

Dne 3. září 2018 se uskutečnilo pietní shromáždění u příležitosti 70. výročí úmrtí prezidenta Československé republiky Dr. Edvarda Beneše u jeho hrobky v Sezimově Ústí. Tato hrobka v místě zvaném „Husova kazatelna“ se nachází nedaleko vily manželů Benešových. Pietního aktu, který zahájil starosta Sezimova Ústí pan Martin Doležal, se zúčastnili pan premiér vlády ČR, paní hejtmanka Jihočeského kraje, politici, zástupci Armády ČR a další hosté. Z historického i současného hlediska promluvil o osobnosti našeho druhého prezidenta ředitel Husitského muzea v Táboře pan dr. Jakub Smrčka. Shromážděné oslovil biskup českobudějovický Msgr. Vlastimil Kročil. Závěrečné slovo a modlitbu pronesl bratr patriarcha ČČSH Tomáš Butta.

Společně s místní sestrou duchovní Jaroslavou Horkovou z Tábora položili květinu za naši církev k hrobu prezidenta, který je spojen s budováním našeho státu a s nelehkým zápasem o jeho samostatnost v dramatech dějin 20. století. Slovo o prezidentovi Edvardu Benešovi v Sezimově Ústí u příležitosti jeho 70. výročí úmrtí:

Vážený pane premiére, vážený pane starosto, vážená paní hejtmanko, vážený pane biskupe, vzácní hosté, dámy a pánové, sestry a bratři, pan prezident Edvard Beneš měl vztah k Janu Husovi a husitské tradici. Narodil se v kraji ne daleko hradu Krakovce, kde tato tradice byla živá. Jako místo posledního spočinutí si zvolil tento přírodní prostor spojovaný s exilem českého reformátora a jeho kázáním lidem v jihočeské krajině.

Toto místo v Sezimově Ústí je zvláštní a pamatuje mnohé dramatické politické události. A to jak prezidentská vila, tak i tato hrobka. Rok po smrti druhého prezidenta Beneše se stala místem, kam přicházelo velké množství lidí. Byla obklopena květinami, svícemi i nápisem „Nezapomeneme – pravda vítězí“. Toto místo se stalo po roce 1948 nežádoucím z hlediska tehdejších představitelů totalitní moci, neboť připomínalo muže spojeného s dobou a hodnotami demokracie první republiky.

Druhý prezident byl vystaven nevýslovně těžkému rozhodování v čase před druhou světovou válkou v roce 1938 i v čase po ní v roce 1948. Bývá charakterizován jako „optimista“, přestože musel čelit tak tragickým událostem. Věřil v národ a svobodnou vlast, jak to obrazně vyjádřil i po Mnichovu: „Koruna stromu naší vlasti je osekána, ale kořeny národa tkví pevně v jeho zemi.“

To, co je na jeho osobnosti nepřehlédnutelné, je schopnost i po porážce se znovu napřímit a vést boj proti zlu. I v nových

nepříznivých situacích našel v sobě sílu a ve svém svědomí nechtěl ani v závěru svého života – i když byl pod stálým tlakem a nemocen – odstoupit od zásad demokracie a zůstal tak věrný svému učiteli i příteli a svému předchůdci v prezidentském úřadě Tomáši Garrigovi Masarykovi.

U jeho hrobu v den jeho výročí se nyní ztíšme k modlitbě:

Modlitba

Bože, k tobě zněly v minulých dobách mnohé díky za naši vlast a samostatný stát, ale i pláč a nářek lidí této země v době ztráty svobody, útisku a zkoušek.

Připomínáme si dnes, Bože, s vděčnou úctou našeho druhého prezidenta Edvarda Beneše, který své poznání, zkušenosti, schopnosti a síly – celý svůj život nasadil pro samostatnost naší vlasti i její znovunabytí a pro soužití národů ve spravedlnosti a míru.

Myslíme na jeho manželku Hanu, která jej s láskou provázela v dobách obtížných zápasů i přízně, a podpírala ho i v nejtěžších chvílích, které prožíval se svým národem.

Kéž je, Bože, obestřen tvým věčným světlem, milosrdenstvím a nekončícím pokojem v Ježíši Kristu, našem Pánu.

Amen.

*ThDr. Tomáš Butta, Th.D., patriarcha
Církve československé husitské*

Foto Mgr. Radek Šíma, Jhč. kraj

Ohlédnutí za prázdninami 2018

Prázdniny v Nizkoprahovém klubu Husita se dají označit za rušné. Děti měly volno od školy, a tak byla spousta času s nimi pracovat nejen v rámci sociální práce, ale uskutečnit řadu provedených akcí, které vedly též k poznání nových dětí v žižkovské komunitě. Jako každý rok jsme uspořádali tábor, tentokrát v půlce července, a vyrazili jsme do Horažďovic (o kterém jsme více informovali v předešlém čísle), kde jsme našli příjemné útočiště na farnosti Náboženské obce ČCSH v Horažďovicích.

Dost času jsme věnovali tanci s lektorkou Evou Džobákovou, vyrazili na výlet na hrad Rábí, či si udělali den krásy. Jsme rádi, že jsme dětem zprostředkovali nové zážitky a předali zkušenosti. Také máme za sebou úspěšné naší každoroční akci SCHOOL BREAK, která je určena jak pro děti, tak širší veřejnost. Návštěvníci se mohli nechat zkrášlit v kosmetickém koutku, dopřát si péči na masážích a poté se vyfotit ve foto koutku. Dále na zahrádce bylo připraveno grilování a graffiti workshop. Celou akci jsme zakončili hudebním vystoupením jedné z pracovnic NPK Husita Jarky Šolcové, která se nebála vystoupit na pódium a zazpívat.

O prázdninách 2018 jsme uskutečnili jednu premiéru, první ročník Žižkovské olympiády, kde se nám podařilo přilákat nové děti z komunity a ukázat dětem, že sport je fajn a ne jen otrava. Své dovednosti mohly předvést jak ve sportu, tak ve vědomostním kvízu, který byl součástí olympiády. Prázdniny sice utekly rychle, ale my nesmutnili a oslavili to zábavnou párty pro děti a jejich rodiny, která se uskutečnila převážně ve sklepech kostela. Všem patří velké díky za provedené prázdniny, které s námi společně strávili.

Vzpomínkový večer na Den romského holokaustu

První srpnový den v Žižkostele se nesl ve znamení mezináboženského setkání při příležitosti Dne romského holokaustu. Na vedení bohoslužby se podílel bratr biskup David Tonzar, se kterým jsme vzpomínali na oběti romského holokaustu a také na osoby, které nás nedávno opustily. Bratr biskup měl několik vstupů, kdy se mu povedlo uzpů-

sobit kázání pro dětské posluchače. Díky tomu jsme prožili netradiční Večeři Páně. Účast dětí na bohoslužbě byla hodně vázaná na akci, která se uskutečnila odpoledne před bohoslužbou. Tento velice plodný den jsme zakončili posezením na zahrádce, kde jsme probírali sociální témata. Jsme rádi, že tento den se vydařil a děkujeme všem za účast.

Bc. Anna Zavřelová

Vlastimil Vondruška

Vlastimil Vondruška je v současné době jedním z nejúspěšnějších českých spisovatelů. Dosud napsal cca 60 románů, 20 populárně naučných knih, několik divadelních her a rozhlasových dramaturgií a scénář k historickému filmu *Jménem krále*, kromě toho se věnuje také publicistice. Jeho historické romány vycházejí úspěšně v Německu. Podle oficiálních statistik je nejoblíbenějším autorem v českých knihovnách. Dosud se prodalo zhruba 1,3 miliónu jeho knih. Za svou tvorbu obdržel státní vyznamenání a řadu dalších ocenění.

Napsal jste řadu knih, ale Vaším největším dílem je sedmidílná Husitská epopej, která je asi největším uměleckým počinem moderní české literatury. Proč právě husitství?

Já bych nechtěl opakovat takové ty zažité fráze, které autoři říkávají, že právě v tom či onom vidí klíč k českým dějinám či naší státnosti, i když samozřejmě podobné myšlenky se honí hlavou každému spisovateli historických románů. Nicméně mým hlavním záměrem, vlastně tím, co mne k napsání téhle ságy inspirovalo, byla naše současnost. Pro mne je opravdu smutný pohled na to, jak se dějiny opakují, či lépe řečeno, jak my sami opakujeme chyby svých předků. Ale co je horší, jen zřídka navazujeme na to, co dělali dobře, s vírou, láskou a přesvědčením. Proto jsem Husit-

skou epopej koncipoval jako pohled z obou břehů tehdejší společnosti. Vyprávěči jsou dva bratrance, katolík a kališník, kteří osudy svého rodu komentují každý ze svého pohledu. To mi umožnilo psát s jistým nadhledem, snažil jsem se co nejpoctivěji vyhybat se ideologickému zkreslování a nadřezování jedné straně, protože v žádné době proti sobě nestojí pravda a lež, ale obě strany toho zápasu měly v něčem pravdu a v něčem se mylily. Je to stejné jako dneska, kdy se kvůli často malichernostem hloubí mezi lidmi skoro nepřekročitelné příkopy. Nic není horšího než slepota, neochota se dohodnout a nahrazení argumentů vulgaritami. Takže Husitská epopej je nejen kniha o víře, o zápasu lidí o místo na slunci, ale také příběhem, který by nás měl donutit k zamyšlení.

Říkáte, že obě strany zápasu, který se o kalich rozhořel v 15. století, měly v něčem pravdu a v něčem se mylily. Jako to myslíte?

Abychom si rozuměli, já ve svém díle nechci řešit problémy teologické, i když se snažím čtenářům co nejlépe přiblížit tehdejší náboženské klima, včetně zápasu mezi nominalismem a realismem a z něho vyplývajících sporů o svatě přijímání, formulované teoriemi transsubstanciačními a remanentními. Tyhle výklady jsou v knize spíše proto, že většina dnešních čtenářů by vůbec nepochopila duchovní podstatu celého zápasu. A já chci, aby mi čtenáři o dějinách nejen četli, ale aby jim i rozuměli. Nicméně mým hlavním záměrem bylo ukázat, že každý boj s sebou nese řadu skutků, v nichž hledat etické a morální hodnoty je nesmírně obtížné. Protože kromě boje za veliké myšlenky je třeba také vnímat život obyčejného člověka s jeho touhami a strážněmi. Každé lidské utrpení je tragédie a nezmenšuje ho, pokud někdo trpí za věc dobrou a jiný za věc špatnou. Ale současně je třeba demytologizovat různé fámy o husitství, které u nás díky vývoji v posledních dvou stoletích stále žijí.

V čem třeba?

Z husitů se stal typický mediální produkt, jehož obraz se odvíjí nikoli podle faktů, ale podle záměru autora něco vynést do nebes nebo naopak pošpinit. To začalo hned po třicetileté válce, kdy se v rámci rekatolizace naprosto bezohledně ničily všechny památky, spojené s kališnictvím. Katoličtí fanatici tehdy zničili skoro vše, co se jim dostalo do rukou a rozhodně toho poničili více, než kališníci o sto let dříve při svém zápase proti papežencům. Přesto stále žije představa, že husité byli největšími barbary naší minulosti, protože ničili kulturní památky. Na tomhle tvrzení se pochopitelně podepsalo barokní dějepiscectví, neboť to bylo tehdy v rukách jezuitů a piaristů. Ti vytvořili ob-

*Vlastimil Vondruška v roli středověkého mistra ve hře *Vínem proti pohanství aneb staročeský dekameron*.*

raz husitů jako lotrů a ničitelů. V době národního obrození se naopak začalo husitství idealizovat jako národní boj Čechů proti Němcům, což se samozřejmě vlastencům velice líbilo. Přitom z pramenů víme, že v husitském polním vojsku sloužili i Němci a německé obyvatelstvo se v severních Čechách místy postavilo proti německým křižákům. Takže ta situace nebyla zdaleka tak jednoduchá, navzdory dobovým proklamacím. Jenže ty musíme vnímat nikoli našima očima, ale ideologií doby. Čech byl tehdy obyvatel Českého království, a pokud hájil zájmy českého obyvatelstva, bylo celkem jedno, jakým jazykem mluví. Navíc většina obyvatel byla tehdy bilingvní. Komunisti zase udělali z husitů předvoj dělnického proletariátu, odboráře a div ne ateisty. Neustále se opakovalo, že to bylo hnutí chudiny proti pánům. Další nesmysl! Nu a tohle se v různých podobách objevuje ještě dneska, dokonce i ve školní výuce. Já věřím v sílu literatury a stejně jako Alois Jirásek ovlivnil svým pohledem na husitství budoucí generace, považoval bych za naplnění své životní poutě to, pokud by lidé začali husity vnímat bez ideo-

logických brýlí a spíše si uvědomili, že jejich boj byl tehdy bojem za svobodné vyznání, tedy za svobodu myšlení. Žádný boj se nevede v rukavičkách, a pokud dnes máme uhájit svou svobodu, musíme jednat stejně jako naši předkové sice s milosrdenstvím v srdcích, ale současně nekompromisně.

Tím narážíte třeba na současný problém migrace?

Ani ne, to je jeden z podružných problémů. Je to jen jeden symptom nemoci. Ale uzdravit musíte celý organismus, ne jen tu jednu bolístku. Já narážím na obecný chaos v hlavách moderní společnosti, která ztratila víru a přestala ctít hodnoty svých předků. Programově páchá sebevraždu tím, že ničí podobu a smysl rodiny, politickou doktrínu nadřazuje vlastenectví, popírá schopnosti lidí a snaží se, aby stát všechny vodil za ručičky a říkal jim, tohle neber do ruky, to by ti ublížilo! Někdy si připadám jako v realitě Orwellova románu 1984. A proto si myslím, že je třeba hledat v minulosti hodnoty, které jsou nadčasové a které nesmíme opustit, a to za žádnou cenu! Ať si novináři, komentátoři a politici říkají, co chtějí. A abych tohle přesvědčení podpořil fakty, nepiši jen historické romány. Analýzu toho, co asi neděláme zrovna správně, jsem vtělil do dvou knih, jedna se jmenuje *Breviář pozitivní anarchie* a druhá *Epištoly o elitách a lidu*.

Poslední díl Vaší Husitské epopeje bude uvádět v život pozhánáním v Pisku pan biskup Tonzar. Proč právě v Pisku a ne v Táboře?

Těch důvodů je několik. Sice ne tak důležitý, ale nezanedbatelný fakt je, že saga začíná roku 1400, protože jsem chtěl ukázat dobu Václava IV. a to, co k husitskému hnutí vedlo. A to ještě Tábor nestál. Pak samozřejmě vyprávím o jeho založení, někteří mí hrdinové tam žijí, ale za místo, odkud pochází románový

rod Prokopů, jehož osudy Husitská epopej vypráví, jsem zvolil Písek. Proto se celý literární projekt slavnostně uzavře uvedením posledního dílu tam. Písek byl totiž ve své době téměř tak významný jako Tábor, nebyl sice místem tak symbolicky revolučním, ale na druhou stranu tady přece sídlil husitský biskup Mikuláš z Pelhřimova!

Rod píseckých Prokopů, jehož osudy sledujete až do roku 1485, kdy byl uzavřen historický kutnohorský náboženský smír, je ovšem rodem literárním, jak sám říkáte. Do jaké míry jsou jeho osudy reálné?

Já věřím, že to, co jsem v románu vytvořil, je obraz, který se udát mohl. Jsem historik a i v detailech jsem se snažil být věrný. Obraz husitství jsem korigoval podle současných odborných studií, hlavně podle děl Petra Čorneje. Využil jsem zprávy kronik, různých listů a pamfletů, ale také Staré letopisy české. To jsou unikátní zápisky rytířů a měšťanů a právě z nich jsem čerpal motivy, které jsem použil při popisování osudu rodu Prokopů. Na druhou stranu si ale musíme uvědomit, že román není dílo odborné. Je to stylizace, kde musíte neustále hledat rovnováhu mezi fakty a příběhem, a někdy musíte v rámci děje i pracovat se zjednodušením či musíte, obrazně řečeno, přimhouřit oči.

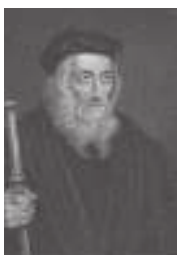
V listopadu vychází poslední sedmý díl. Jak čtenáři předchozí díly téhle ságy přijali?

Příjemně mne překvapilo, že mimořádně dobře. Víte, já se trochu bál, aby je neodradilo právě to husitství. Ale ne! Jeden z prvních dílů se dokonce svou prodejností stal Bestsellerem roku. A celkový počet prodaných výtisků už určitě překročil 150 tisíc, což je na český knižní trh velký úspěch. Takže vidíte, lidé se sice pomalu, ale jistě vracejí ke svým národním kořenům! V tom vidím velkou naději do budoucnosti.

Redakce časopisu HUSITA

Z pozůstalosti bratra patriarchy (I.)

V archivu emeritního patriarchy (1994–2001), bratra Josefa Špaka (1929–2016), se mimo jiné nacházely materiály vztahující se k významným osobnostem doby husitské. Pečlivě utříděné výstřižky, které jeho manželka, sestra farářka Jana Špaková, předala Literárně-historickému odboru ČČSH, jsou rozčleněny do tří oddílů: Husovi předchůdci a pokračovatelé, muži kalicha a generace husitských válek. Dvě větší studie se věnují Jeronýmu Pražskému a Janu Želivskému. Díky tomu, že se podařilo získat laskavý souhlas autora textů PhDr. Jana Škody, mohou se čtenáři na stránkách časopisu Husita postupně setkávat s postavami, které sehrály důležitou úlohu v tomto významném období našich dějin.

John Wycliffe – Jan Viklef (asi 1320–1384)

Anglického reformátora, kterému se v Čechách říká Jan Viklef, znají v jeho vlasti spíše pod jménem John Wycliffe,

ovšem možno psát s y nebo i, místo c lze i ck, na místě i může být e, f pouze jediné a koncové e být nemusí. To nám dává 25, čili 32 kombinací, což dnes poněkud komplikuje internetové vyhledávání. Pravopisem nejasnosti ale nekončí. Narodil se v rozpětí 1320–1330 (životopisci sice většinou uvádějí přesné datum, bohužel však každý jiné), kdysi v Yorkshiru, kde leží i statek Wycliffe-on-Tees, odkud pocházel jeho rod.

Ze středověkého hlediska totiž fyzické narození nebylo podstatné. Jeho skutečný život začal až na univerzitě v Oxfordu, kam přichází kolem roku 1345. Tady se pro něho otevíral fantastický svět. Hltal myšlenky Rogera Bacona i dosud žijícího Williama Occama a postupně se sám aktivně zapojoval do zuřivých intelektuálních bojů. Na rozdíl od tehdy čerstvě založené pražské univerzity, která se dělila na 4 národy (český, bavorský, saský a polský), byly v Oxfordu národy pouze dva, jižané-australes a seveřané-

-boreales. Viklef se zařadil mezi boreály, vždyť York je od Oxfordu na sever. To znamenalo přijmout ideologii seveřanů, především nedůvěru k papežství (Avignon i Řím ležely na jihu) a hlavně filozofický realismus. (Ovšem tento realismus je přesným opakem toho, co si dnes pod tímto termínem představujeme. Jde totiž o přesvědčení o reálné existenci tzv. univerzálií, čili hromadných abstraktních pojmů.)

Viklefovým domovem se stala kolej, založená roku 1263 jeho krajanem Johnem Balliolem. V roce 1360 se stal jejím představeným – masterem. Následujícího roku sice obdržel faru ve Fylinghamu v Lincolnshiru, ovšem život venkovského faráře, byť plně materiálně zabezpečený, to nebylo nic pro něj. Srdce ho táhlo zpátky na univerzitu, a tak zakrátko byl zase v Oxfordu, kde se stal představeným kněžského semináře. Ovšem po dvou letech byl z tohoto místa sesazen a vedení koleje bylo svěřeno mnichům, ačkoliv její zakladatel to ve své závěti výslovně zakázal! Viklefovým odvoláním k papeži se tam nikdo ani nezabýval. Lze si představit, jak tento morální políček musel zapůsobit na člověka s anglickým smyslem pro fair-play. Na mníšské řady sice ještě definitivně nezanevřel, nicméně církevní potentáti si u něj vysloužili další vroubek. Roku 1370 dosáhl hodnosti

doktora teologie a roku 1374 opět obdržel faru, tentokrát v Lutterworthu v Leicestershiru. Ta mu již sice zůstala (a nakonec zde zemřel a je i pohřben), ovšem nyní se tam příliš nezdržoval. Čekal ho totiž křest ohněm v diplomatické kariéře – tvrdý politický souboj mezi anglickým králem a papežem. Odplouvá s anglickou delegací do flanderských Brugg.

V čem spočívalo Viklefovo diplomatické poslání? Jednalo se o problém tzv. kolací neboli provizí. Angličtí králové bývali až do časů Jindřicha VIII. tradičně považováni za ochránce papežství. Bylo to dáno geografickou odlehlostí – anglický král neměl na Apeninském poloostrově žádné územní zájmy (na rozdíl od císaře římskoněmeckého a krále francouzského a později i španělského) a stejně tak papež neměl nejmenší důvod zasahovat do vnitřních poměrů v Anglii. Situace se však radikálně změnila po tzv. avignonském zajetí papežů roku 1309. Papež se stal loutkou francouzského krále, s nímž byla Anglie od roku 1337 ve stoleté válce. A francouzský král si tuto příležitost nenechal ujít. Papež totiž disponoval oním právem provizí – mohl bez konzultací, svobodně a definitivně jmenovat všechny vyšší církevní hodnostáře – arcibiskupy, biskupy i jiné. To by znamenalo, že postupně nedekretuje párou francouzskou kolonu v samém srdci Anglie. Anglický král Eduard III. pochopil a roku 1351 vydal tzv. Statute of Provisors, který hrozil vězením každému, kdo by takovou provizí od papeže přijal.

Spor o provize pak narůstal do nesku-tečných rozměrů. Jako prostředník se nabízel i Karel IV. z titulu římského císaře, ten však byl znám jako blízký přítel francouzského krále (a s Angličany kdysi osobně válčil u Kresčaku). Nyní po 23 letech konečně došlo k jednání. Papežští a angličtí vyslanci se měli setkat na neutrálním území ve flanderských Bruggách. Obě delegace přitom nepřijížděly s definitivními stanovisky – mělo se rokovat formou tzv. dispute, tedy

nanášet nové a neotřelé argumenty, na které protivník nebude připraven a nedokáže je účinně vyvracet. A k tomu se právě výtečně hodil mladý nadějný teolog a filosof. Cílem bylo důrazně odmítnout provize a nevyvolat přitom definitivní roztržku či stín podezření ze vzpoury nebo dokonce kacířství. Viklef obstál znamenitě – použil přitom svoji realistickou filozofii. Papežství totiž nemůžeme ztotožňovat s momentálním papežem nebo s množinou současných i minulých papežů, nýbrž je to jediný jednotlivý organismus, něco na způsob stromu, jehož kořeny jsou sv. Petr a všichni dávní papežové-mučedníci, pozdější papežové pak představují jeho větve. A jelikož kořeny zůstávají stále v Římě (ostatky sv. Petra se nikam nestěhovaly), dlužno avignonské papeže považovat pouze za odlomenou haluz, které nepřísluší veškerá práva, tím méně provize. (V pozdějších úvahách a názorných prezentacích tohoto druhu se Viklef již bez papeže obejde zcela a jeho následník Jan Hus dokonce papeže vyvrhne z mystického těla Cirkve jako zkažený nemocný úd.)

Byť měla Viklefova brilantní argumentace u posluchačů ohromný úspěch, protistrana ji pochopitelně nepřijala a své stanovisko nezměnila. Pro Viklefa však bylo podstatné, že v Bruggách navázal řadu přátelství, především s vedoucím delegace Janem, vévodou z Lacasteru, který se nadále stane jeho nejmocnějším ochráncem. Po návratu sklídl uznání i od krále, ten jej odměnil titulem kanovníka kapituly v Austu ve Westbury. Zásadový Viklef se však tohoto místa po 14 dnech vzdal, neboť by se stal mnohoobročníkem.

Viklef byl nyní za vodou a v naprostém bezpečí. O to usilovněji se věnoval univerzitním přednáškám, veřejným kázáním i spisovatelské činnosti. Zveřejňuje své dva nejslavnější traktáty De ecclesia (O církvi) a De potestate papae (O moci papežské). Papeže (resp. v té době oba

papeže) v nich z církve prakticky vyloučil, církev je přece společenstvím upřímně věřících lidí, nikoliv nějakých zazobaných potentátů. Jediným soudcem má být Kristus, aby se mohl dostat ke každému, Viklef iniciuje překlad Bible do angličtiny, 1000 let po Wulfilovi první překlad Bible do germánského jazyka. Sám přitom překládá Nový zákon, na Starém zákoně pracuje jeho přítel Nicolas z Herefordu, práce však budou dokončeny Johnem Purveyem až po Viklefově smrti.

Po celé Anglii se množí Viklefovi příznivci, potulní kazatelé, posměšně nazývaní lollardi (lollium = býlí, plevel, z biblického podobenství o rozséváči koukolu). Všichni preláti Viklefa nenávidí, postupně se k nim přidávají i žebřavé řády, které dosud zachovávaly neutralitu. Nikdo se mu však neodvážil zkřížit stéblo přes cestu. Viklef triumfuje a vyhlašuje stručných 12 bodů svého učení, které je odhodlán hájit do posledního dechu. Když se jej kancléř univerzity odváží mírně napomenout, že některé z bodů jsou přece jen příliš odvážné a troufalé, Viklef prohlásí, že kancléř nemá právo napadat jeho přesvědčení a odvolá se. Pochopitelně nikoliv k papeži, nýbrž ke králi.

Karta se však obrací. V květnu 1381 vypuká velké selské povstání Wata Tylea. Viklef se tohoto povstání nejenže aktivně nezúčastnil, nýbrž ho i veřejně odsoudil, jenže byla přitom přepadena a vyplundrována řada klášterů (jak bylo při podobných výbuších tehdy všude obvyklé), takže okamžitě vzniklo (patrně nikoliv neoprávněné) podezření, že povstalci byli rovněž inspirováni Viklefovými myšlenkami. Král pochopil, že Viklefovu podporu přece jen poněkud přehání. Navíc u krále postupně upadá do nemilosti i doposud nejmocnější Viklefův ochránce John z Gauntu, vévoda z Lancasteru, a o to víc stoupá moc Viklefova úhlavního nepřítelů Williama Courtenaye, který

to teď z biskupa londýnského dotáhl až na anglického primasa, arcibiskupa z Canterbury.

17. 5. 1382 je do Londýna svolána synoda biskupů a dalších vysokých prelátů, která má posoudit jednotlivé body Viklefova učení. Je to již třetí pokus. Do dějin vstoupí jako Earthquake-Council. Tentokrát totiž pro změnu zasáhla příroda, při prvním sezení 21. 5. vypuklo zemětřesení. Všeho však lze využít – Courtenay ihned otřeseným účastníkům dodává odvalu k návratu do lavic tvrzením, že ono zemětřesení bylo božím znamením, aby země byla očištěna od kacířství. Viklef tak sice není odsouzen osobně (to by si přece jen nikdo nedovolil), ovšem 14 jeho článků je prohlášeno za bludné a dalších deset přímo za kacířské.

Kdyby se Viklef držel své ústřední myšlenky, totiž kritiky neúměrné moci a přepychu církve, vysloužil by si nanejvýš napomenutí, aby se krotil ve výrazech a své náhledy neventiloval před nevzdělanou veřejností. Vždyť úsilí o nápravu neřádů v církvi, které tehdy nabývaly až nebetyčných rozměrů (viz dvojpapežství), bylo horkou otázkou dne. Jenže on ve svých úvahách dospěl až k otázkám přímo metafyzickým, zasahujícím samotné základy církevního učení. Jejich vrcholem byla teorie remanence.

Jelikož remanence je dnes těžko pochopitelná i pro průměrně vzdělaného věřícího křesťana, natož pro náboženstvím nedotčenou většinu národa, bude nyní potřeba poněkud podrobnějšího vysvětlení. (To se nám navíc bude hodit pro příští výklady o husitském přijímání pod obojí způsobou.) Takže – základem katolické i pravoslavné mše je proměna chleba a vína v tělo a krev Ježíše Krista, které pak věřící ústy přijímají.

Pokračování příště

Jan Škoda

Richard Pachman – Jak se stal Mistr Jan Hus průvodcem mého života

Richard Pachman je skladatel, zpěvák, spisovatel a výtvarník. Napsal 7 knih, autobiografii *Jak chutná bolest* a *Jak chutná život*, historické romány *Útes* a *Notre Dame*, román ze současnosti *Kdokoliv*, román *Tylda* z období 2. světové války a knihu *Jak chutná Mozart*. Svě olejomalby vystavoval na 100 výstavách v České republice, Belgii, Holandsku a na Slovensku. Autor hudby relaxační, duchovní, filmové a muzikálové. Od roku 1993 vydal 34 alb, odehrál 111 koncertů na Křižákově fontáně na pražském Výstavišti, kromě každoročních adventních turné v ČR koncertoval v USA, Belgii, Holandsku, Francii, Německu, Rakousku, Rusku, Izraeli a Řecku. Dlouhodobě spolupracuje s těmito umělci: Dita Hořínková (soprán), Martina Kociánová (mezzosoprán), Jaroslav Svěcený (houslový virtuos), Francois Glorieux (belgický skladatel, dirigent a klavírista). Jeho aktuálními scénickými projekty jsou scénické oratorium *Mistr Jan Hus* a *Pašije* a každoroční adventní turné. Laureát Ceny Olo-

mouckého kraje za výjimečný počín roku 2009 a Ceny města Olomouce za přínos pro kulturu za rok 2014. Oratorium *Mistr Jan Hus* obdrželo Cenu Nadace Vize 97 Dagmar a Václava Havlových na mezinárodním festivalu Zlatá Praha 2006.

Jak vás napadlo zpracovat příběh a myšlenky Mistra Jana Husa formou scénického oratoria? Jste autorem hudby i textů...

„Můžu říct, že Husa mi na mou cestu vlastně poslal můj životní příběh. V roce 2000 jsem bojoval o život po takovém neobvyklém úrazu zažívání. Řadu měsíců jsem nejedl a nepil a po roce a půl a po náročné operaci u prof. Pařka jsem měl možnost pomalého návratu ke skládání, začal jsem psát knihy a malovat obrazy. To, že jsem málem nebyl, mě přimělo otevřít své srdce všemu tomu, co mě naplňovalo a čím mám možnost svět kolem sebe činit krásným. Myslím si, že umění je jednou z cest k rozsvícení světla v lidských duších. Po návratu

k mému publiku a k mé krásné práci jsem měl hlubokou potřebu poděkovat Bohu za tuto možnost i zkušenost a poprvé jsem zpracoval Velikonoční příběh Ježíše Krista. Říkám poprvé, protože na texty napsané v roce 2002 jsem komponoval novou hudbu v roce 2015 a 2016 a prezentuji je nyní s filharmonickým orchestrem, čtyřmi sólisty a hereckými čtenými vstupy z Bible v čase velikonočním. Koncepti i citáty z Bible se mnou vytvářela sestra farářka Michaela Procházková, která tehdy sloužila v Říčanech, a se kterou jsme se seznámili na premiéře mého muzikálu Babička. Michaela je totiž přímou příbuznou Boženy Němcové. Sestra farářka sama četla vybrané části z Pisma (na dvou představeních s námi vystoupil i herec Petr Haničinec) a ve spolupráci s ní a s kolegy jsme absolvovali několik představení v roce 2002 a 2003. Po posledním velikonočním vystoupení jsem doma přemýšlel, kam se ve své duchovní tvorbě vydat dál a jak i nadále děkovat za vše, co mi do života přichází. Začal jsem přemýšlet o osudu i odkazu Mistra Jana Husa. V ten samý týden mi volala sestra farářka, jestli bych podobnou formou, jakou jsem zpracoval příběh Krista, nechtěl uchopit i Husův příběh. A když mi ve stejný týden řekl můj profesor zpěvu Josef Rybička na konci lekce: „To by musel být skladatel, který by napsal píseň, kterák upalují Husa na břehu Rýna,“ věděl jsem, že to tak má být, když přišla stejná

myšlenka ze tří hlav. Půjčil jsem si knihu Sto dopisů Jana Husa, která mě osobními výpověďmi vězněného Husa dojala, a podle předposledního dopisu nazvaného Přátelům pravdy jsem napsal píseň Neodvolám. Když jsem ji poprvé zahrál na svém komorním koncertě jako přídavek, reakce publika byla tak hluboká, že jsem měl jasno. Budoucí oratorium mělo svou průvodní píseň. Dalším důležitým krokem bylo mé setkání s režisérkou Irenou Žantovskou a jejím manželem Petrem. Vymysleli jsme formu představení, ve kterém jsem téměř do všech mluvených a dramatických vstupů použil Husovy myšlenky z jeho kázání a jeho spisů...

Kdy mělo oratorium premiéru, kolik máte za sebou vystoupení a kdo v něm vystupoval?

„Premiéry scénického oratoria byly v létě 2005 dvě. V červnu ve Valdštejnské zahradě a v červenci v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí. V roli Husa tehdy vystoupil muzikálový zpěvák Marián Vojtko, v roli Husovy matky Dita Hořínková, v roli Zla Tomáš Petřík, královnu Žofii ztvárnila Ilona Csáková a krále Zikmunda operní zpěvák Zdeněk Plech. Již od premiéry se představení oratoria účastní dva skvělé sbory – Komorní sbor Mistra Jakubka ze Stříbra a sbor Resonance. Sám jsem v roce premiéry nečekal, že představení začne žít svým životem a že o 13 let později mohu říct, že když sečtu velká nastudování, komorní představení, kde zpívám já spolu s Ditou Hořínkovou, i komorní přednáško-koncerty pro děti základních a středních škol, dostanu se na cca 100 vystoupení. Poslední velké nastudování jsme měli tu čest odehrát na závěr oslav k připomenutí 600. výročí Husova upálení na Staroměstském náměstí, kam si nás přišlo poslechnout 15 000 diváků. Tam jsem zpíval Husa já. Od roku 2007, kdy jsme s Ditou odpívali první komorní verzi oratoria, ztvárňuji Husa sám. Myslím, že i proto, že jsem nepotkal nikoho, kdo by měl Husa víc rád, než já (úsměv). Nebýt spolupráce a podpory ČČSH, k realizaci představení by vůbec nedošlo. Jsem za celou tuto nádhernou zkušenost vděčný. I za to, že se Hus stal jakýmsi průvodcem mého života.

A když jsme u počítání roků, tak už i scénické oratorium Mistr Jan Hus má svou historii, která kráčí v pětiletých krocích. V roce 2005 byla premiéra a vyšlo první CD, v roce 2010 vyšlo DVD se záznamem premiéry a uskutečnila se série letních představení v chrámu sv. Mikuláše v Praze, v roce 2015 vyšlo nové album a odehráli jsme 25 představení po celé

republike, z nichž dvě, v Olomouci a Praze, byla velká scénická nastudování s Ilonou Csákovou, Ditou Hořínkovou, Tomášem Petříkem, Andrejem Benešem, sbory a se mnou v hlavních rolích. Pro rok 2020 plánujeme vydání záznamu přestavení ze 6. 7. 2015 ze Staroměstského náměstí na DVD a byl bych velmi rád, kdybychom mohli představit oratorium i v tomto významném roce!“

Zmiňoval jste představení pro školy. Jaké jsou reakce dětí?

Během těch let, kdy prezentujeme oratorium Mistr Jan Hus, mi přišla v roce 2012 podpora Ministerstva školství k prezentaci této historické osobnosti žákům v základních a středních školách. K dnešku mám za sebou 40 škol a zážitky opravdu silné. Vzhledem k duchovnímu zázemí dětí nemohu prezentovat Husa s jeho duchovními aspekty, protože jim děti nerozumí. Představení pro školy jsem tedy postavil na národní hrdosti. Během hodiny střídám přednášku s besedou, s písněmi z oratoria, na jeden vstup se obléknou do kabátce ze scénické verze a v každé škole cítím, že jsem podnítl zájem dětí o Husa i o naši národní historii.

V roce 2017 jsem vystupoval v jedné základní škole na Kolínsku. Bylo to krátce před začátkem prázdnin. Učitelé mi mezi dveřmi řekli, že děti jsou jako utržené ze řetězu, že nikoho neposlouchají a kdybych se cítil trapně, že nedávají pozor a vyrušují, ať představení zkrátím na půlku. Nezkracoval jsem nic. Obě skupiny (v jedné pátáci, ve druhé sedmáci a osmáci) si se mnou nadšeně povídaly o Husovi a když jsem po představení vstupoval na parkovišti před školou do auta, měl jsem vpravdě životní zážitek. Žáci šli na oběd a cestou do jídelny všichni sborově zpívali refrén z písně Neodvolám, kterou jsem přednášku končil... Chodby školy rezonovaly slovy z předposledního Husova dopisu...

za rozhovor poděkovala redakce

Slavnostní odpoledne v Husově sboru v Čelákovcích

Husův sbor v Čelákovcích má vedle vchodu umístěn základní kámen s nápisem 15. IX. 1935. Je to datum dne, kdy byly do dutiny kamene uloženy dokumenty na památku pro budoucí generace. Přesně o 83 let později – v sobotu 19. září 2018 se v Husově sboru konala oslava ukončení obnovy historických fasád, které už byly na západní straně v havarijním stavu. Na slavnostní odpoledne přišli nejen členové náboženské obce Církve československé husitské,

Farář Pošta vkládá tubus s listinami do základního kamene

bratři a sestry z okolních náboženských obcí a věřící dalších čelákovických církví, ale také čelákovičtí pamětníci, zástupci místních spolků a institucí. Jako významné donátory jsme přivítali členy rady města Čelákovíc a zástupce pražské diecéze ČČSH. Slavnost zahájil písní Kdož sú Boží bojovníci mužský sbor, který vedli bratři Weyrostkovi. Ve své úvodní promluvě sestra farářka Mira Poloprutská poděkovala všem členům a příznivcům, kteří přispíva-

Mramorový základní kámen darovala pražská firma PRASTAV a.s.

li svými finančními i materiálními dary a prací svých rukou ke zdaru celého díla, podobně jako naši předkové před 83 lety. Od té doby se v Husově sboru setkávala Boží rodina bratří a sester z Čelákovíc a okolí, a to nejen naší církve, ale i jiných denominací. Sestra farářka vyjádřila naši víru, že obnovení chrámu vybudovaného rukama přispěje k obnovení chrámu Ducha, jak o tom psal apoštol Pavel ve své epištole Efezským (Ef 2, 20–22), a že se tak bude obnovovat i společenská, morální a kulturní úroveň v našem městě. Předsedkyně rady starších Libuše Bartošová pak připomněla jména farářů a členů rady starších, kteří již od roku 1920 usilovali o výstavbu Husova sboru. Historické ohlednutí doplnil archivář náboženské obce Ivan Vaňousek časovým har-

Sestra farářka s Jaroslavem Nepilým při děkování

pršlil přítomným podporu ze strany města i do dalších let. Za pražskou diecézi navštívil Čelákovice kolínský vikář Jan Kohout, který vyřídil pozdravy bratra biskupa doc. Davida Tonzara a vyjádřil radost nad zdarem čelákovického díla. Ve své promluvě připodobnil nový plášť Husova sboru k oblečení našeho nitra, jak o tom čteme v epištolách: „Všichni se oblečte v pokoru jeden vůči druhému, neboť „Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost.“ (1Pt 5,5); „...oblečte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost.“ (Kol 3, 12); „... oblečte se v Pána Ježíše Krista...“ (Ř 13, 14). Po projevech následoval koncert varhanní hudby českých autorů 17. a 18. století v podání Jaroslava Nepilého. Jako úvodní skladba zaznělo preludium čelákovického rodáka Jana Zacha. Po skončení koncertu si návštěvníci mohli prohlédnout improvizovanou výstavu v modlitebně, kterou doplnil bratr Vaňousek svým výkladem. Slavnostní odpoledne bylo neformálně zakončeno na farní zahradě, kde byl prostor pro osobní rozhovory a občerstvení, i možnost sportovního vyžití pro děti.

Rada starších NO ČČSH v Čelákovcích

Tablo I. rady starších

monogramem výstavby a přehledem jmen významných dodavatelů materiálu a prací pro stavbu. Jména mnohých jsou v našem městě stále živá. Starosta města Čelákovíc ve svém projevu ocenil práci sestry farářky v ekumenické oblasti a přínos Husova sboru pro kulturní a společenský život města. Starosta

Vzpomínky Malostranské (1)

Milí čtenáři,

představuji vám novou přispěvatelku do našeho diecézního časopisu HUSITA. S Ing. Marijanou Matouškovou se známe od dob, kdy naši manželé společně hráli volejbal za oddíl Malá Strana. Marijana je ženou mnoha zájmů a dovedností. Svůj vztah k výtvarnému umění chtěla prohloubit studiem na uměleckých školách, což jí bohužel nebylo umožněno. Vystudovala ekonomii na vysoké škole zemědělské, po revoluci se ale osamostatnila a začala úspěšně vyrábět marionety. Později, když se na šumavské Kvildě otevřelo muzeum, inspirovala se historií malovaných obrázků na sklo a této technice podmalby na sklo, se v letních měsících, které tráví na chalupě věnuje. Zároveň je babičkou našeho nejmladšího přispěvatele Vašíka Červenky. Takže teď už víme, po kom má Vašík nadání a skvělé nápady. Musela jsem ji chvíli přemlouvat, protože mám pocit, že by byla škoda nevyužít její schopnosti k obohacení našeho periodika. Ona totiž skvěle píše a má i zajímavé životní příběhy. O tom se můžete přesvědčit v jejím příspěvku, nazvaném „Vzpomínky malostranské“, ve kterém popisuje svoje dětství, prožité s rodiči, sourozenci, prarodiči a významnými lidmi, na Malé Straně. Kromě malování, psaní pamětí, návštěv divadel a koncertů, by mohla dělat průvodkyni po řadě zajímavých míst a památek. Zajímá ji historie, umění a své poznatky ráda předává svým vnoučatům, především Vašíkovi, který má podobné zájmy. O tom všem se přesvědčíte četbou jejich příspěvků.

Nosticova zahrada – krmítko

Vzpomínání je hodně, ale kde začít? Asi tím, že jsem se narodila měsíc po skončení druhé světové války na Kampě v idylickém prostředí v domě u Čertovky. K domu v té době patřila uzavřená zahrada s velkým trávníkem, ale i se skalkami, záhony květin, zeleniny, prostě se vším, co kdo z nájemníků měl rád a chtěl pěstovat. Trávníky byly lemovány růžovými magnoliemi, u cestiček byly vajgélie ale také nádherná růžová sakura a hlohy. Pod okny voněly řady šeříků. Uprostřed trávníku rostl strom, jehož jméno nikdo neznal, byl tajemný svým pokrou-

ceným kmenem a každé jaro nádherně rozkvetl jako ohromná bílá kytičice tisíce hrozny bílých květů. Až ve stáří jsem se dozvěděla, že je to japonský druh akátu a jmenuje se „křehkověťvec žlutodřevý“. Pod tímto stromem kolem dokola pěstoval dědeček jahody. Byla to zahrada Nosticova, kterou zakládal Antonín Nostic, dnešní tzv. Malá Kampa. Na této kouzelné zahradě jsem vyrostla.

Náš dům neměl sklepy, a proto v blízkosti „tajemného stromu“ byl vyhlouben kryt, kam se ve válce při zvuku sirény utíkali schovat všichni lidé z našeho i protějšího domu z obav před bombardováním. Neuvěřitelné na tom je fakt, že celý život mi naskakuje husí kůže, když slyším sirénu. Nevím,

jestli je to tím, že do krytu při houkání sirény běhala ve stresu i moje maminka se starší sestrou a tím i se mnou. Po válce v naději, že kryt nebude už nikdy zapotřebí, byl zasypan. Radosti a naděje po válce bylo moc. Zahrada byla zase zveleběna, sicenic moc nebylo k dostání, ale v tom nadšení, že je mír, si lidé pomáhali, jak mohli. My jsme dostali od šumavské babičky slepici Pipinu, která slyšela na jméno, každý den snesla jedno vajíčko a bydlela na půdě. Ráno z vikýře slétla na zahradu, hledala si potravu a když měla dost, vyskákala po schodech, kde kdákala, dokud jí někdo neotevřel. Na půdě jsme měli v posadě i husu. Babička ji chodila krmit šiškami, ale to se mi nelíbilo. Dokonce ve válce byli na půdě i králíci, ale nikdo je neuměl chytit natož zabít, kdo to ale nakonec dokázal, nám neprozradili.

Čas utíkal rychle, byla jsem zvyklá, že nás v bytě bývalo hodně, ale jednoho dne i mně bylo nápadné, že k nám chodily převážně přítelkyně maminky i babičky a odnášely si v náručí květiny a zeleninu z naší zahrady. Byla jsem malá, ale tušila jsem, že se něco děje. Moje tušení bylo správné. Brána do zahrady měla krásná kovaná vrata, která se nikdy neotvírala, protože do ulice se chodilo domem. Byli jsme se sestrou a bratrem v zahradě a viděli dav lidí, který se u brány tísnil. Ptali jsme se proč tam ti lidé jsou a dozvěděli jsme se, že teď už je všechno všech, a takže zahrada bude otevřena. Ovšem co následovalo poté, když bránu otevřeli, si nikdo nedovede představit. Dav lidí bránou vtrhl jako zdivočelý, každý rval, co mu přišlo pod ruku, šlapali po záhonech, rvali se o zeleninu, která na záhonech zůstala, šlapali i po sobě. Držely jsme se se sestrou kočárku, ve kterém seděl náš malý bratr a já jsem usedavě plakala. Nemohla jsem pochopit, co se to děje, co je to za lidi, kteří pusťou zahradu a dědečkovi ničí to, co on

s láskou pěstoval. Nikdy na to nezapomenu. To bylo moje první otrěsné setkání s výsledky vítězného února. Následovala průběžná devastace zahrady tak, že lidé nejdřív vykopali růže, olámali kvetoucí magnolie, vajgélie i sakuru. Poté nějaký podnikavec ukradl vysoká kovaná vrata od brány. Časem tam sice byla jako náplast přemístěna vrata z Františkánské zahrady, ovšem podstatně nižší. Jako tichý svědek jsou tam dodnes ve výšce opuštěné panty. Skalky se rozebraly, magnolie, vajgélie i sakura se musely porazit. Jako nepodařená náhrada byla část zahrady osazena břízami a pod rozložitý strom ginkgo biloba byl postaven mohutný podstavec s bustou Zdeňka Nejedlého. Ovšem ten dopadl stejně, jako poražené stromy. Když nastal jeho čas, že konečně přestal „zdobit“ českou kulturu i naši zahradu, byl tajně odklizen. Dnes podstavec slouží jako nejdražší pražské krmítko pro ptáky.

Archeologové

Naše rodina se nadějně rozrůstala, a tak bylo na čase, abychom opustili hnízdo i náruč naší milované babičky, která jako generál všemu úspěšně velela.

Nastěhovali jsme se na Pětikostelní náměstí do domu, který patřil otci babiččiny nejlepší přítelkyně. Byl to architekt, pan profesor Fanta. Dobře jsme celou rodinu znali, panu profesorovi jsme říkali dědečku a jeho dceři Evě teto. Byt se uvolnil po jeho druhé dceři Barboře, která s rodinou emigrovala do Kanady. V té době jsem nic netušila, brala jsem to tak, že se prostě teta Babyla odstěhovala. Pamatuji se, že se mi tam vůbec nelíbilo. Byt byl poměrně tmavý, neměl zahradu ani dvůr a báli jsme se, že tam straší. Jmenoval se „U turecké hlavy“ a v několika místnostech bez oken byly výklenky, o kterých nám

někdo vtipně tvrdil, že tam jsou zalděné jeptišky. Brečela jsem a křičela, že nechci do bytu, že chci domů. Vyslyšena jsem nebyla a k babičce jsme chodili už jenom na návštěvu. Nakonec jsem si zvykla, náměstíčko bylo tiché, auta tam žádná nejezdila a před okny jsme měli jako ostrov „plácek“ s akáty, kde jsme si s dětmi ze sousedních domů hráli. Pětikostelní náměstí se jmenovalo ne proto, že by tam stálo pět kostelů, ale proto, že tam byly slyšet zvony z pěti kostelů. Název ale nevyhovoval, a tak se ulice přejmenovala na Sněmovní a jmenuje se tak dodnes. Tento kout Malé Strany byl mimo jiné zajímavý tím, že většina domů v ulici stála na stráních pod hradem, a tak se do bytů chodilo i chodbami a pavlačemi, které se otevíraly do zahrad. V přízemí byly dvorky většinou se společným vodovodem i záchodem a kanálkem, do kterého se lila voda po umytí celé rodiny i voda po umytí nádobí. Zahrady byly v druhém i třetím patře domů. V době mého dětství se domy ve dne nezamykaly, a tak jsme je všechny důvěrně znali. Samozřejmě, že jsme znali všechny lidi z okolí; prostě byla to malá ves v malostranské vesnici.

To, že byly domy postaveny v kopci, mělo kromě zahrad, ještě jednu zvláštnost. Protože v té době se ve všech bytech topilo v kamnech, tak každý dům musel mít pořádné sklepy na uhlí, dřevo i brambory. Náš dům měl dvoupatrový klenutý sklep s dlouhými úzkými chodbami a mnoha výklenky bez elektriny! Chodili jsme tam se svíčkou, což moji duši sužovalo a fantazii nepředstavitelně dráždilo. Když jsem si později přečetla od Josefa Svátka pověst, jak sv. Václav s věrným Podivenem v noci vynášeli z Pražského hradu mešní víno a oplatky tajnou chodbou, která končila na Pětikostelním náměstí, byla jsem pevně přesvědčena, že ta chodba kon-

čila v našem domě. Vzhledem k tomu, že základy všech domů přes všechny přestavby a požáry Malé Strany byly původní, zdála se mi moje myšlenka velice pravděpodobná. Chtěla jsem, aby táta se mnou na konci jedné chodby začal kopat, protože to byl podle mých předpokladů určitě ten zalděný východ. Věřila jsem, že tam najdu nějakou hmatatelnou stopu, důkaz, že tudy opravdu svatý Václav chodil, ale marně. Táta pro moje nadšení neměl pochopení, protože měl v hlavě zcela jiný nápad.

Bylo to někdy po měnové reformě, kdy nejen naše rodina, ale i většina našich známých, přišla o celoživotní úspory i o rodinný majetek, firmy atd. Nebylo v podstatě k dostání nic, zboží bylo na lístky a většinou se nedostalo bez známostí ani na ty lístky. Jako například uhlí. Táta vybíral zbytky uhlí a dříví ze sklepa, když zjistil, že v podlaze pod uhlím byl železný kruh upevněný v těžkém poklopu. Ptal se tety Evy, jestli o tom ví. Nevěděla nic, a tak se v předtuše nálezu významného pokladu dohodli, že v noci tajně poklad otevrou. Jediné malé okénko do sklepa zatemnili, vzali si velké lucerny, těžké železné tyče, táta krumpáč a vydali se za pokladem. Protože to nebylo drahně let otevíráno, a ještě ke všemu museli pracovat tiše, aby je někdo neudal, byla to nepředstavitelná dřina. V průběhu práce zjistili, že poklop je daleko větší a železný kruh je i na jeho druhém konci. Když se to nad ránem našim zcela vyčerpaným archeologům konečně podařilo, tak zjistili, že otevřeli poklop od mnoha desítek let nepoužívané jímky, která sloužila pro všechny suché záchody v domě v dobách, kdy ještě dům nebyl napojen na kanalizaci.

A tak můj archeologický průzkum ani nezačal a tátův neslavně skončil.

Ing. Marijana Matoušková

Kazatelská činnost M. Jana Husa

Literární dílo M. Jana Husa, který vstoupil do českých i světových dějin jako veřejný kritik soudobé církve, můžeme rozdělit na díla vzniklá pro akademické prostředí, na koncepty kázání, polemicke texty namířené proti nepřítelům v církvi, dílo věnované reformě tehdejšího českého pravopisu a díla teologická z posledního období života. O rozsahu tohoto díla svědčí, že ediční projekt souborných spisů – *Opera omnia* – byl rozvržen na 25 svazků, z větší části ovšem dosud nerealizovaných. Do povědomí široké veřejnosti se však Jan Hus zapsal především jako kazatel.

Kazatelská činnost M. Jana Husa je různorodá a člení se minimálně na dvě větve: na promluvy určené učenému publiku, tj. posluchačům na univerzitě nebo příslušníkům duchovního stavu, a na promluvy, v nichž se obracel k laikům, k lidu v Betlémské kapli a později na venkově.

Jan Hus byl v roce 1401 zvolen děkanem artistické fakulty a vykonával funkci promotora, v roce 1401, po vysvěcení na kněze, začal rovněž svou kněžskou dráhu v kostele svatého Michala a v letech 1402–1412 kázal v kapli Betlémské. Jako kněz se obracel k příslušníkům duchovního stavu na synodách, např. na synodě duchovenstva pražské diecéze dne 18. 10. 1405 i o dva roky později, a po zvolení rektorem v roce 1409 pronesl kázání na paměť zakladatele univerzity a císaře Karla IV., v němž vyzdvíhl domáci, tedy české teology, učence, básníky i kazatele a tím se pokusil propojit světlé dědictví minulosti s úkoly současnosti a blízké budoucnosti. Zásadní roli v Husově kazatelské činnosti představují ovšem kázání v kapli Betlémské.

Jan Hus se stal kazatelem v kapli Betlémské po svém učiteli na teologické fa-

kultě Štěpánovi z Kolína a přestěhoval se z koleje krále Václava na Ovocném trhu do domu kazatelů, který byl zvláště upravený a rozšířený při kapli. Povinností správce kaple bylo kázat o svátečních dnech ráno i po obědě, v době adventní a postní jen ráno, vždy v obvyklých hodinách, podobně jako v jiných kostelích. Hus ovšem začal kázat nad rámec této stanovené povinnosti každodenně, takže v průběhu deseti let mohl pronést na tři a půl tisíce kázání.

Jan Hus měl v kapli Betlémské i kázání v latině pro akademicky vzdělané posluchače z řad svých žáků, kolegů a stoupenců. Většinou však mluvil na místě, které dostalo název podle přání svého zakladatele „Betlém“, tedy „dům chleba“, v němž se lid měl sytit chlebem svatého kázání v českém jazyce, česky (ŠMAHEL, František. Jan Hus. Praha: Argo, 1013, s. 51).

Hus navázal na tradici reformního kazatelství v Praze druhé poloviny 14. století. Znal texty Konráda Waldhausera, Miliče z Kroměříže i Matěje z Janova. Kritizoval vady a přehmaty církve své doby v čele s papežstvím, která se snažila světsky panovat, „svatokupectví“, tedy obchodování s církevními hodnostmi a liturgickými úkony při udělení svátostí, lichvu a jiné zjevné přestupky proti zákonu božimu. Káral mravní poklesky duchovních, pranýřoval jejich špatný život, vyzýval k tomu, aby – jak říká ve svém spise *O církvi* – duchovenstvo žilo poctivě podle evangelia Ježíše Krista a zavrhló okázalou nádheru, lakotu a zhýralost.

Hus říkal svým betlémským posluchačům pravdu o jednotlivých představitelích feudální společnosti. Získal si popularitu a ohlas u řady stoupenců z různých společenských stavů i nábožensky vnímavých a citlivých žen; doká-

zal se přímo vcítit do duší prostých lidí, pochopit, co se v nich skrývá a odehrává.

Jeho sloh byl prostý, jednoduchý, ale přitom účinný. Snažil se o to, aby vše, co říká, bylo nejen správné, ale také srozumitelné, lehce pochopitelné, jasné a jednoznačné. Cizí výrazy, zejména takové, které patrně nebyly dost běžné v širších vrstvách uživatelů jazyka, nahrazoval jinými nebo je vysvětloval. Mluvil vždy velmi lehkou formou, dával příklady, používal lidová přísloví a písničky. Položil základy k tomu, aby se věřící aktivně účastnili bohoslužeb formou písní. Neunavoval posluchače složitými dogmatickými výklady. Není však bez zajímavosti, že třebaže promlouval česky, připravoval si svá kázání latinsky, protože byl zvyklý formulovat myšlenky a argumenty v latině. Teprve při vlastním kázání je převáděl do češtiny a doplňoval improvizovanými aktualizacemi i adresnými kritikami, aby pozornost posluchačů upoutal.

Všeobecně se má za to, že Hus založil při Betlémské kapli školu pro příští kazatele. Postupoval tak, že své písemné přípravy, které tedy nebyly plným záznamem proneseného projevu, dával hned po kázání k dispozici žákům, jimž chtěl poskytnout do počátku jejich samostatného působení pomůcku pro kázání, pro kázání o nedělích (de tempore), o svátcích (de sanctis) anebo pro postní dny před Velikonocemi (quadagesimalia). Žáci tyto přípravy nejen opisovali, ale i zpracovali podle mistrova ústního projevu, jemuž byli přítomni, a přitom vložili do zpracování něco ze své osobnosti – svou vlastní povahu, temperament, původ i zájmy. Základem rukopisné tradice se tedy nestal Husův originál nebo jediný archetyp, ale několik archetypů, které se mohly mezi sebou lišit nejen po stránce obsahové, ale především ve způsobu podání.

Když musel M. Jan Hus v roce 1412 Betlémskou kapli opustit, pokračoval v ka-

zatské činnosti na českém venkově a kázal pro místní obyvatele na improvizovaných místech většinou pod širým nebem. Za tohoto pobytu, kdy měl dostatek volného času, sepsal v letech 1412–1413 českou Postilu, jejíž texty nebyly jen záznamem pronesených slov, ale byly určeny i ke čtení. Ještě před odjezdem do Kostnice si připravil kázání *Sermo de pace* (Řeč o míru), které však již nemohl přednést.

Jan Hus zanechal jako kazatel stovky latinských konceptů kázání, jejichž soubory byly částečně shromážděny až jeho žáky po roce 1415. Tak vznikly sbírky s latinskými názvy *Puncta*, *Collecta*, *Reportata*, *Dicta de tempore* (Magistro Iohanni Hus attributa), *De tempore* a *Sermones in Bethlehem*. Rozboru betlémských kázání z let 1410–1411 se podrobně věnovala Eva Kamínková a zjistila mezi nimi rozdíly, pramenící z osobnosti žáka, který kázání zpracovával, např. v míře kontaktu kazatele s posluchačstvem, v zastoupení dramatického prvku, v logičnosti stavby vět, v názornosti nebo v zálibě ve vyjadřování protikladů. (KAMÍNKOVÁ, Eva. Husova Betlémská kázání a jejich dvě recenze. *AUC – Philosophica et historica*. Praha: Universita Karlova, 1963).

V mluvených projevech, u nichž můžeme předpokládat, že jim Jan Hus dal sám konečnou úpravu, např. v projevech univerzitních, se však objevují rétorické prostředky, obvyklé v jeho době. Jeho věta je větou s anaforami, epiforami, zvoláními i řečnickými otázkami. Jan Hus dokázal těchto prostředků soustavně a velmi obratně používat, aby zapůsobil na rozum i cit posluchačů i na náladu shromáždění v souladu s příležitostí, při níž mluvil. Byl to tedy řečník, který byl schopen spojit obsahovou přesnost s účinností řečnického projevu a tím přesvědčit široké vrstvy.

PhDr. Drahomíra Tesařová, CSc.

Doteky krásného umění

Malé zamyšlení nad knihou – pokračování z minulého čísla

SMYSL A CÍL

Jsem přesvědčen o tom, že smyslem a cílem poezie i každého kvalitního umění je navodit jejich určitý přesah směrem k tajemství Bytí a být svorníky lidského štěstí a každodenních radostí. Umělci, kteří smysl a cíl umění vnímají a následně je předávají dále, se zároveň stávají posly zdravé sociokulturní proměny. Kapitola Smysl a cíl vykresluje názorové spektrum participujících autorů a naznačuje mnoho průníků.

Chtěl bych v tomto smyslu podtrhnout recenzi LUBOŠE Y. KOLÁČKA na knihu Anny Hogenové s názvem *Bytí a rozumění jako kulturní fenomén*. Autorka se inspiruje dílem svého učitele Jana Patočky a dalších významných fenomenologů (Heidegger, Husserl) a jejich myšlenky aktualizuje. Vynikajícím způsobem tak pojednává o sociokulturních a právních důsledcích tzv. karteziánského myšlení v časovém horizontu od 17. století až po současnou postmodernistickou společnost. Omezuje myšlení na objekt, subjekt, předmět, příčiny, účinky na tzv. pravdu nebo tzv. jistotu. Například právo přijímá jen skutkovou podstatu činu, která se dá prokázat. I psychologie, ovlivněná novodobou filosofií, respektuje tento pohled. Proto je stále tak těžké vnímat duchovní rozměr života v současné výchově a vzdělávání. Duchovní principy mohou být přenášeny z Bytí do našeho života prostřednictvím kreativity a múzické inspirace básníků, literátů, hudebníků a dalších umělců.

OLGA NYTROVÁ se zamýšlí nad smyslem a cílem poezie (*Labyrint světa*

a *ráj srdce*). Vypráví o zasvěceném pohledu učitele národů J. A. Komenského na stále aktuální otázky. Naše společnost trpí podle autorky mnoha nedostatky, které dokonce utlumují její demokratický rozvoj. Zvláště to platí o svobodě, která bývá zaměňována se svévolností, egoismem a chamtivostí. Společnost onemocněla povrchností. Nápravným prostředkem může být poezie. Ve své trojediné básni *Pokora umění (Madona ve skalách, Velký umělec, Portrét)* představuje smysl a cíl poezie v etice, v pravdivosti a technické dokonalosti jejího sdělení. Leonardo da Vinci se domníval, že „vše krásné umírá s člověkem, ne však umění“. Umění žije, pokud je pravdivé, tedy i krásné. Potom zajistí i duchovní nesmrtnost autorovi, který pokorně tvoří, vědom si své odpovědnosti. Autorka myšlenku nádherně ztvárnila slovy: „*Leonardově ruce se otevřelo světlo její (Bohoroďičky) duše a vstoupilo do malby,*“ ve které živě přetrvává a působí na každého, kdo vyspěl do příslušné roviny vnímání.

Předpokladem je umělecká pravdivost (*Poezie ve dveřích mezi vyhnanstvím a rájem*), aby oči viděly srdcem (*Velký umělec*) a aby mohly zprostředkovat závažné životní okamžiky (*Portrét*). Jestliže umělecké obrazy zachycují jen elementární lidské projevy, jako například vulgaritu, vzdor apod., nemohou nikdy přijmout vyšší poslání, které by mohlo přesvědčit. Z tohoto pohledu je důležité vnímat a hodnotit všechny umělecké projevy, tedy i ty avantgardní.

K této problematice přispěl DUŠAN SPÁČIL. Ve své úvaze nazvané *Náboženství uměleckých snobů* se zamýšlí nad některými formami avantgardního umění, které často vykazuje

formální a obsahové nedostatky a je mnohdy až absurdní ve své sdělnosti. Ve školní výchově a v dnešních rodinách schází estetická výchova, která by umožnila od mládí rozlišovat umění a pseudoumění. Domnívám se, že estetický vkus souvisí s osobnostními kvalitami člověka a s jeho prostředím. U lidí, kteří mají jen elementární estetické nazírání na život, nemůžeme předpokládat, že budou mít vytrženy vyšší axiologické hodnoty pro krásu.

Lidé s vyšší emoční a kognitivní inteligencí mohou nehodnoty rovněž vytvářet, avšak záměrně a jako formu například protestu proti všeobecným uměleckým formám, pravidlům a hodnotám. Zdravá a vyspělá společnost potřebuje pravdivé umění, které je zároveň krásné a na tom se v průběhu staletí nic nezmění. A. P. Čechov to vyjádřil citátem: „*Umění je tím zvláštní a krásné, že v něm nelze lhát.*“

Aby měla poezie správný smysl a cíl, vystihuje vnitřní a vnější životní rozpor nebo protiklady. BOHUMIL ŽDICHYNEC o nich píše ve svých básních, například *Smysl a cíl*. Působí jako impulzy pro vývoj a tvoří kaleidoskop pohledů na svět, jeho minulost, přítomnost i následnost. Smysl a cíl hledáme v osobním štěstí, které je ukryto v každém z nás. Touží být nalezeno a vyjádřeno.

Hledání a sdílení lidské identity vychází z tajemství Bytí (*Poetika*). Jen člověk, který má vědomí zasazené do kontinuity s minulostí, může ve své přítomnosti očekávat tvůrčí vlivy (múzy) a může prožívat nadoborní kvality onoho štěstí. Básník pokládá sám sobě otázku: „*Najde člověk cestu, jak se přizpůsobit cizímu světu, který sobě vytváří?*“ (*Adaptace*) Dává vnitřní otázky. Pokládat je znamená přibližovat duši k vyšším hodnotám. Proto si musíme přestat namlou-

vat falešné úsudky o sobě, lidech a světu a musíme se vážně zamýšlet nad tím, jak se sami přičiňujeme o to, aby ti druhí pro ně dokázali žít (*Bytost v davu*). Podle autora (*Známe sami sebe?*) „*moudrost nelze vyčíst pouze z učených knih, přichází také s věkem. Člověk má pouze jednoho nepřítel: sama sebe*“. Věříme, že období rozličných nepravostí a domyšlivých jednání bude nakonec vystřídáno životem v pravdě (*Jak žít*).

ALOIS MARHOUL v básni *Ti lidé* vede čtenáře ke krásnému zamyšlení nad silou životních vzorů, pramenů domova ale i hodnotou svědomí, které se konstituují na podkladě sebehodnocení, co bylo, je nebo není správné. Sebereflexe posiluje osobní stabilitu. Zvláště, když vzniká na základě konfrontace názorů vlastních a těch, které v minulosti utvářeli různí jiní lidé. Smyslem a cílem poezie je také, aby podněcovala další tvůrčí aktivitu a překračovala umělecké, mimoumělecké i státní hranice.

Aloisi Marhoulovi patří velký dík, že vytvořil tzv. Mobelovu cenu – mladou soutěž literárních a básnických textů, převážně českých a slovenských autorů. Domnívám se, že představuje vynikající podnět k utváření zájmu o literaturu a poezii a také potvrzuje spolupráci a přátelství českých a slovenských umělců a jejich čtenářů.

Z toho se vyznává ve svém článku *Česko – Slovenské dotyky*. Zmiňuje například slovenské autory Zuzanu Kuglerovou, Ondreje Kalamára, Miroslava Kapustu, Jána Tazberíka.

doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.
Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

Pokračování v příštím čísle

Na Hospodina slož svoji starost

Často si v obtížných životních situacích klademe otázku: „*Jak to zvládnou?*“
To je příliš těžké! Jsem na to sama.“ A tak vláčíme své malé i velké starosti, a když už to jinak nejde, prosíme Hospodina o pomoc. Ale do poslední chvíle se řídíme radou našich předků: „*Človče, přičiň se a Pán Bůh ti pomůže.*“
 A tak se většina lidí do poslední chvíle snaží vyřešit vše vlastními silami. Dělavala jsem to také tak.

Ale co když síly docházejí? Stále stoupající nároky v zaměstnání, péče o přestárlé rodiče, pomoc s vnoučaty, vlastní domácnost. „*Musíš také dbát na své zdraví a víc odpočívat!*“ slýchám občas. To bych ráda věděla, kdy. Maminka mi také radí: „*Běž hned z práce domů a odpočivej!*“ Bohužel se mi poslední dobou stává, že se radši stavím po nákupu na kafičko, než vyrazím domů. Tam, kromě milované rodiny, samozřejmě čeká další práce. Občas o tom hovořím se svými vrstevnicemi, také předdůchodového věku. Navenek se to zdá jasné: je třeba ubrat aspoň někde. Ale tady je ten zakopaný pes. Práce se ještě nechci vzdát, vnoučatům se věnuji moc ráda a péče o maminku? Na té se přece podílíme celá rodina. Pravda, je tu ještě potřeba

odpočinku, nutnost cvičení a v neposlední řadě psaní. A také nějaký čas jen tak pro radost, třeba práce na zahrádce nebo pěkná kniha.

Ale ta každodenní realita: „*Jsem vám jen na obtíž,*“ pláče maminka, ale antidepressiva brát nebude, i když jí to paní doktorka opakovaně doporučuje.

V práci problémy k řešení a mailly s dalšími úkoly. Doma zlatička vnoučátka, celý den se na ně těším.

Nevím, kde bych mohla ubrat. Já jen plním své povinnosti. Šrouby se utahují ze všech stran. „*Pane, pomoz mi, prosím. Už opravdu nevím, jak to zvládat.*“ Tělo odmítá nést takovou zátěž a také občas stávkuje. Do toho ještě strach o zdraví? Ne, to ne. **Na Hospodina slož svoji starost, postará se o tebe a nedopustí, aby se kdy spravedlivý zhroutil,** píše se v Žalmu 55,23. Ano, tento žalm mi v minulosti vždycky přinášel útěchu, ale teprve v poslední době cítím, ano vím to: já nerozhoduju o tom, co je důležité. Pohlížím-li na jakýkoli problém bez ohledu na Boha, problém se zvětšuje. Čím víc jej zkoumám, tím víc roste, až zastírá mé obzory. Než na vlastní slabost, raději hledme na Boží velikost. A také žiji stále více v přítomném okamžiku a snažím se uvědomovat si důsledně své hranice. Jde to pomalu, ale jde to: „*Vnoučátka moc ráda vidím, ale bez psů,*“ řekla jsem dceři včera. „*Po všech uklizet nestačím!*“ Maminka již předepsané léky začala brát. V práci jsme dnes po delší době s kolegy němi byly na obědě a doufám, že si zase dokážeme naslouchat a společně zvládat náročné pracovní požadavky.

Nejsme na své starosti sami. Jen si nesmíme myslet, že jen my víme nejlépe, co je důležité.

RNDr. Markéta Hlasivcová
 Dialog na cestě

Malé zamyšlení nad filosofií dějin

Dnešní konzumně zaměřená doba příliš nepřeje hlubšímu zamyšlení, vzpomínkám, hledání myšlenkové kontinuity a čerpání inspiračních nábojů z minulosti. Převažuje předmětné myšlení. Všechno je nesoustředěné, uspěchané. Přitom víme, že dějiny potřebujeme znát, je dobré vnímat je jako proces osvětlování. Otázka „užitečnosti historie pro život“, kterou nastolil Friedrich Nietzsche i mnozí jiní, se otevírá stále nově a zcela jistě na ni neposkytuje odpověď věta, podle níž život napřed žijeme, a až zpětně mu rozumíme. Dáváme zapravdu Nietzschemu, když říká: „*...potřebujeme ji (totiž historii) k životu a konání, ne k pohodlnému uhybání před životem a konáním či dokonce k okrašlování sobeckého života a zbabělých a mrzkých činů. Jedině pokud historie slouží životu, chceme jí sloužit: existuje však míra pěstování a uctívání historie, při níž život chřadne a degeneruje (...).*“
 Na druhou stranu můžeme říci, že lidský život potřebuje vizi. Mnohé se děje v kontextu sebeinterpretace a konstrukce vlastní historicity. Jaké máme výhledy? S rostoucím sblížením lidí v našem století je totiž stále potřebnější respektovat prehistorii druhých, což znamená zároveň respektovat jejich předky. Jiří Dienstbier ve svém Snění o Evropě napsal: „*Evropská kultura byla volbou desítek předchozích generací, nikoli nutným osudem. Může zaniknout stejně jako mnohé civilizace minulé, spolu s ostatními, v jaderné katastrofě, tím, že její rozmanitost vytlačí zjednodušující životní koncepty Ameriky či Ruska, nebo ve střetu s rozvojovým světem, pokud ho budeme ignorovat a překážet jeho rozvoji za kritickou mez. (...) Místo Evropy pak závisí na tom, jak dokáže realizovat hodnoty vlastní politické kultury, ke kterým se tisíciletými zápasy propracovala. Evropská občanská společnost potřebuje morální mini-*

mum sociální spravedlnosti a solidarity, svobodnou iniciativu silných i ochranu každého slabého výhonku, aby nezankl, neskomíral, vydal plod.“

Tyto kontexty dobře vnímáme vždy ve chvíli, kdy uvažujeme o naší národní identitě. K ní patří úsilí o pochopení významu Mistra Jana Husa, Jana Žižky, husitství. To jsou milníky, které si uvědomujeme zvláště v letošním osmičkovém roce. K jejich ozřejmění přispívají nejrůznější aktivity – pořady ve všech médiích, přednášky, výstavy, publikace a podobně. V této souvislosti mne zaujala jedna zajímavá papírová skládačka, která vznikla v rámci projektu Staleté kořeny, realizovanému ke 100. výročí založení Československé republiky. Má podobu stromu, v jehož kořenech je pravda, víra, svoboda a důstojnost. Dál po kmeni a ve větvích jsou seřazeny osobnosti, pro naše dějiny klíčové. Toužíme po harmonii, přejeme si mít srovnané vlastní hodnoty, chceme, aby věci veřejné měly řád, o nějž se můžeme opřít. Připomeňme si myšlenku z Freudova dopisu adresovaného Albertu Einsteinovi (v září 1932), který končí větou: „*Všechno, co podporuje kulturní vývoj, pracuje také proti válce.*“ Tato myšlenka nás nabádá, abychom si byli vědomi toho, že jsme odpovědní za kulturní rozvoj, za výchovu mladé generace. A v neposlední řadě, že se budeme zabývat myšlenkami, rozvíjejícími filosofii dějin. I my, kteří se setkáváme u Žižkovy mohyly, přemýšlíme o dějinách, reflektujeme minulost, myslíme na naše předky. Snažíme se pochopit souvislosti, v nichž žili. Obojí, minulost i budoucnost nevzniká samo od sebe. Hans-Ulrich Thamer nás upozorňuje, že „*jsou to sociální konstrukty tvořené vždy z potřeb současnosti. Přehnutí lidského druhu závisí také na tom, že dokáže sebe sama nahlížet v rámci své vlastní dějinnosti.*“

PhDr. Olga Nytrková

Nezapomínáme

V kapli Staroměstské radnice byla 18. 9. 2018 uložena prst z zborovského bojiště do schránky (urny) z žuly ve tvaru rondokubismu. Prst do lahvičky byla odebrána 2. 7. 2017 u pohřebiště v Cecové – nyní Kalinivka na Ukrajině; při vojenském pietním aktu. Do zrekonstruovaného oltáře Panny Marie, do jejího kamenného stolu byla uložena za účasti patriarchy CČSH ThDr. Tomáše Butty a J. EM. kardinála Dominika Duky OP, arcibiskupa pražského a primase českého a za účasti stráže Československé obce legionářské. Spolupředatel Magistrátu Hl. m. Prahy byl Sbor pro obnovu pomníku Hrdinům od Zborova. Prst – trocha zeminy i ostatky vojáka z bojiště nahrazovaly památku, kdy bezejmenné oběti Velké války /1. světová 1914–1918) měly alespoň ve městech „Hrob neznámého vojína“. V roce 1922 se na zborovské bojiště vydala komise Ministerstva národní obrany, která

z hromadného hrobu exhumovala tělo jednoho padlého. Do Prahy byl přivezen ve zvláštním vagónu s čestnou stráží. Poté byla rakev vystavena 1. den v panteonu Národního muzea. 1. 7. 1922 byla rakev převezena na dělostřelecké lafety na Staroměstskou radnici a uložena do radniční kaple v 15hodin. Za Protektorátu Čechy a Morava (1939 – 1945) zde byly pokládány květiny, což nacisty provokovalo. Vzpomínky na vojenské tradice českého národa, narušovalo nynější spojenectví s Německem. 20. 11. 1941 státní tajemník K. H. Frank dal příkaz gestapu a v noci byla rakev převezena do Petschkova paláce. V revolučních dnech 1945 při likvidaci služebny byly ostatky zpopelněny v Terezíně. Po 73. letech byl vzpomínkovou pietou naplněn odkaz předků.

*Za Sbor pro obnovu pomníku Hrdinům
od Zborova Jan Vlasák*

Církev v Čechách od J. Husa po 1. světovou válku – Česká reformace

Mnozí kněží i laici v Čechách si koncem 14. století začali uvědomovat velké rozdíly mezi učením evangelia a skutečným životem kněží. Církev bohatla, žila v přepychu, rostl počet far a kněží. Praha byla po Avignonu, Římu a Paříži městem s největší koncentrací kněží v západní křesťanské Evropě. Totální úpadek církve nastal v roce 1378 vyhlášením papežského schizmatu, kdy mezi sebou soupeřili dva papežové, kteří si navzájem vyhlašovali klatby. Korunu všemu nasadil Pisánský koncil v roce 1409, který přidal ještě třetího papeže a církve si musela počkat na vyřešení tohoto problému až do ukončení Kostnického koncilu.

V tradičním středověkém prostředí byla krize v církvi připisována Boží nepřizní, která byla způsobena opuštěním ideálů křesťanského pojetí a morálním úpadkem církve. Proto se v Čechách objevovali reformní kazatelé, kteří v kostelích kázali o nápravě církve. Císař Karel IV. si uvědomoval problémy v církvi a pozval do Prahy augustiniána Konráda Waldhausera, který ve svých kázáních napadal svatokupectví, přepych měšťanů a rozmařilost duchovních. Tím si rozhněval část církve a především žebrové řady. Nejvýznamnějším reformním kazatelem té doby v Českých zemích byl Jan Milíč z Kroměříže, který se ale brzy dostal do podezření, že je ka-

cír. Musel se proto zodpovídat v papežském Avignonu v roce 1374 (za vzdor papeže Řehoře XI.), kde se dokázal obhájit, ale krátce nato zemřel. Milíč měl velký vliv i na další reformátory, a to především na Tomáše ze Štítného.

Rozhodující vliv na českou reformaci měl v roce 1402 otevřený boj o učení anglického teologa Jana Viklefa, v němž se střetli němečtí zastánci nominalismu (filosofický směr, opak realismu) a čeští zastánci Viklefova realismu. V duchu nové zbožnosti mohli laici častěji přijímat svátost oltářní (do té doby pouze 1 x za rok). V čele tohoto zápasu na univerzitě stál mistr Jan Hus, který byl také jmenován správcem a kazatelem Betlémské kaple v Praze. Prostřednictvím kázání v Betlémské kapli, do které se vešlo až 3 000 lidí, mohl Hus šířit reformní myšlenky mezi široké vrstvy obyvatel, a to až do roku 1412. Poté musel v důsledku interdiktů (trest římskokatolické církve – dočasný zákaz bohoslužebných úkonů) opustit Prahu. Kostnický verdikt a upálení mistra Jana Husa 6. července 1415 vedlo k radikalizaci teologických představ a ke vzniku samostatného českého náboženského proudu. Den 6. července je nejen státním svátkem České republiky, ale i nejvýznamnějším svátkem Církve československé husitské.

V září 1415 husitská šlechta odmítla uznat upálení M. Jana Husa, proti verdiktu Kostnického koncilu protestovala a mistr Jakoubek ze Stříbra dal české reformaci celonárodní rozměr. Počátkem roku 1417 se pražská univerzita zabývala vírou a prohlásila, že církevní tradice, které neodporují Bibli, mají být zachovány, a že svátost oltářní pod obojí je užitečná ke spasení. V Praze v roce 1420, po dohodě univerzity a radikálního husitského křídla, vznikl politický a věroučný program Čtyři pražské artikuly, jehož cílem byla náprava církve a společnosti. Jejich znění bylo: Svobodné hlásání slova Božího;

Přijímání „*podobojím způsobem*“ (těla i krve Páně); Zákaz světského panování kněží; Trestání hříchu ve všech stavech. Proti Čechům papež Martin V. vyslal čtyři křížové výpravy 1420, 1421, 1427 a 1431), ale husité bojující za pravdu Boží vždycky zvítězili. Porazila je až vlastní nesvornost v bitvě u Lipan v roce 1434. V roce 1436 vznikla kompakтата, kterou podepsali papež Evžen IV. a císař Zikmund. Kompaktní desky pak byly zasazeny do zdi kostela Božího Těla na Karlově náměstí v Praze. (Po roce 1620 tento kostel převzali jezuité, v roce 1782 byl odsvěcen a v roce 1789 byl zbořen.) V českých zemích vzniklo do té doby nezvyklé náboženské prostředí, kdy vedle sebe žili husité, katolíci a židé. Král Jiří z Poděbrad se v roce 1462 obrátil na papeže Pia II., aby Čechům potvrdil kompakтата a do funkce arcibiskupa jmenoval Jana Rokycanu. To ale papež odmítl a utrakvisté byli prohlášeni za kacíře. Následující papež Pavel II. vyhlásil proti Čechům křížovou výpravu a jako jejího velitele jmenoval Matyáše Korvína. Křížová výprava utrpěla zdrcující porážku od Jiřího z Poděbrad a jako gesto dobré vůle českého krále, Matyáše Korvína propustil ze zajetí. Po vítězství Jiřího z Poděbrad a potvrzení kutnohorského míru 1485 definitivně skončily náboženské války v Čechách.

Utrakvistická církev (odvozeno z latinského sub utraque speciae – pod obojí způsobou), nebo se používal také název kališnická církev. Byla to křesťanská konfese, která vzešla z husitství a měla dominantní postavení v Čechách od 15. století do bitvy na Bílé hoře. Hlavním kostelem této církve byl chrám Matky Boží před Týnem v Praze. Ve štítu kostela nechal arcibiskup Jan Rokycanu umístit sochu Jiřího z Poděbrad s nápisem „Veritas vincit“ (Pravda vítězí) a nad sochou byl umístěn zlatý kalich, který měl připomínat kališnické určení chrámu.

Pokračování v příštím čísle Jan Boček

Bohumil Ždichynec a jeho Hranatej svět

Pokračování z minulého čísla

Také v hutné básnické sbírce Hranatej svět nacházíme metafory, které berou za srdce. Bohumil Ždichynec je schopen vnímat dávné hodnoty v novém nasvícení a pravdivém uchopení. Vybrala jsem pro vás ukázky z oblasti mně blízké: „Zhasly v nás jesličky, / Vánoce jsou zase pryč.“ Básník zde ví, že jiskru Vánoc bychom si v sobě měli zachovávat po celý rok, nedovolit, aby v našem nitru jesličky zhasly. A spřízněně v básni Předsevzetí (*Jakápak prométheovská úprava / genomu! – / Hledejme světlo / betlémské hvězdy v sobě.*) tuší, že prométheovský přístup není všechno, že hlubším impulzem pro naše životy a bytí je hledání betlémské hvězdy a jejího světla v duši.

Při čtení zmíněných veršů si uvědomujeme, že archetypálním biblickým dějům, jako byly výše uvedené, nebo jaké představuje následující „obraz potopy“ v básni Kouzlo okamžiku, dává básník prostor v originálním uchopení: *V oceánu vod nade mnou pluje / ztracená archa Noemova, / zjevila se v převrácené duze.*

Na závěr jsem vybrala z této působivé sbírky několik ukázek básní, zabývajících se naléhavými problémy, jež silně oslovují i mne.

Civilizace

Přemalovaný obraz gorilí mlhy/se vzestupy a pády, které mrazí, / co splníš, to splň, v tom kouzlo žití. / Spamy nelásky internetem sviští, / oslové v relativistické korektnosti/ ohmatávají digitální hrany/ virtuálního štěstí, mísí memy/ s iluzí života, lásky a smrti.

Na místě Babylonu tisknu tlačítko myši/ účasten interaktivní hry, zda

a jak žít/ či zemřít pro pravdu, / a nestácím se této hře divit. / Jak výstižně zde zaznívá v metafoře „internetem sviští spamy nelásky“ fakt, že dnešní technika není jen pomocníkem, ale může také devastovat náš vztah k hodnotám. Nevede pouze k dobru a ctnostem, ale dokáže šířit i zlo.

Jákobův žebřík

S pokorou klečím před životem, / abych v samodruhé chvíli spatřil/ příčinu toho, co se mi daří i nedaří, / spravedlivého sestupujícího z nebe. / V letokruzích dávného olivovníku/ slovo smlouvy duní z Getsemanu. / Hoříci keř na hoře Sinaj/ dosahuje v Nevadské poušti jasu, / vnikajícímu do morku kostí/ v desateru darovaného snu. / Ani kvark nicotou nepropadne, / světové strany zejí prázdnotou. / V jediném genu slepě plynou/ se zraněnou duší chromozomů, / v prorockém podobenství víry/ jak na tomhle světě křestně žít.

Bohumil Ždichynec má sensorium pro prorocká podobenství víry a jeho svědomí se ptá, jak žít křesťansky, co je naplněním našeho údělu, co je pozhnané a jakým způsobem vnímat svoji odpovědnost vůči Bohu i vůči bližnímu. To jsou otázky, které nelze vynechat, obejít, ignorovat.

Jedenácté září

V buši se sloni obřadně dotýkají kostí předků/ vybělených sluncem, citlivými choboty nasávají/ memy Kristových ran, než se rozejdou. / I planetární rodiny lidí tak činí. / Obrát nevěřičný pohled Didimosi, řečený Dvojče, / k žhavému popelu!

V ozvucích na teroristický útok, který zničil Světové obchodní centrum, básník prožívá empaticky bolesti a selhání lidského světa, zřetelnou křížovou cestu a naději, která se skrývá v duchovní vyzrálosti těch, kdo žijí v plné odpověd-

nosti za naplnění svého poslání a dokážou pomáhat našemu světu se soustředěným vnímáním pomoci shůry.

Přeji souboru básní ve sbírce nazvané Hranatej svět, aby oslovoval citlivě a odpovědně duše. Dotkl se hledajících, inspiroval je, posiloval etické citění a radost z krásy, nedílné součásti života.

PhDr. Olga Nytrová

Cena Miloslava Švandrlíka 2018

V rámci letošních Dnů Prahy 11 byly v pátek 14. září vyhlášeny výsledky šestého ročníku literární soutěže Cena Miloslava Švandrlíka o nejlepší humoristickou knihu českého autora, vydanou v kalendářním roce 2017. Soutěž pořádají Obec spisovatelů ČR, Městská část Praha 11 a Umělecké sdružení ARTES. Generálním partnerem se stal KOSMAS s. r. o., knižní distribuce, maloobchodní síť a internetové knihkupectví. O ceny se tentokrát utkalo 22 titulů z osmnácti nakladatelství. Šestičlennou porotu soutěže, složenou ze zástupců Prahy 11, Obce spisovatelů ČR a nezávislých hodnotitelů vedl doc. dr. Ondřej Hník, vysokoškolský pedagog zabývající se českou literaturou a metodikou četby. Slavnostní předání cen a uznání, kterých bylo 12, což je o čtyři více než v předchozím roce, se odehrálo v prostorách Chodovské tvrze. Moderátorkami při vyhlášení cen byly spisovatelky PhDr. Olga Nytrová a PhDr. Františka Vrbenská, které již třetím rokem koordinují průběh celé soutěže. Knihami z tvůrčí dílny Miloslava Švandrlíka pro oceněné autory přispělo také nakladatelství EPOCH, obdobně jako v minulých letech. Osobnost Miloslava Švandrlíka přiblížil v krátké vzpomínce PhDr. Jaroslav Kobr. O hudební doprovod se postaral spisovatel a entertainer PhDr. Ing. Jan Vod-

ňanský. Na závěr se setkali u drobného pohoštění autoři s pořadateli, koordinátorkami, porotci a nakladateli a pohovořili si o knížkách a jejich významu pro lidský život.

CENA M. ŠVANDRLÍKA 2018 – ocenění autoři

1. CENA

Miroslav Macek

Saturnin se vrací, nakladatelství XYZ

2. CENA

Miloslav Uličný

Příhody a nehody Jaroše Konečnicka, nakladatelství Nová vlna

3. CENA Daniela Kovářová, Radim Uzel:

Jak se žije padesátkám, nakladatelství Mladá fronta

CENA UMĚLECKÉHO SDRUŽENÍ ARTES

Lukáš Pavlásek

Ajták vrací úder, nakladatelství Vládce všech galaxií

ZVLÁŠTNÍ CENA

František Všeticka

Kuděj – krása kuráže, nakladatelství Poznání

Čestná uznání

Richard Polzer

Jen jediné přání, nakladatelství Laguna Jan Váchal

URNATOURL Pohřební cestovka, nakladatelství PENROUS

Karel Veselý

Bomba Funk, nakladatelství BIGGBOSS

Ivana Vostřáková

Vysmátá veverka, nakladatelství I+D Design

Cena za celoživotní přínos humoristické tvorbě

Petr Markov, Vlado Riša,

Jan Vodňanský

PhDr. Olga Nytrová
a PhDr. Františka Vrbenská

Knihobudky

V poslední době se v Praze – a patrně i v dalších městech – rozšířily knihobudky. V době mobilů už telefonní automaty nejsou tolik potřeba, a toto je vhodné nové využití budek. Lidé naštěstí chápou, že leckteré výrobky není nutno vyhazovat, že mohou ještě sloužit. Vznikají banky jídla, veřejné šatní skříně – a knihobudky. I když nemusejí mít vždy podobu budek – např. police s nápísem čtenáři čtenářům na chodbách veřejných knihoven je vlastně totéž.

Vůbec si myslím, že by každá veřejná knihovna měla mít krabici s nápísem „Dejme knihám další šanci“ a na chodbě polici „Čtenáři čtenářům“. A podporovat iniciativu lidí, radši ať nosí více. To, co je opravdu nanic, anebo v „salátovém stavu“ apod., to se dá vyhodit vždycky, a ať o tom rozhodují knihovníci. Leccos se dá zařadit, a to do té knihovny, anebo třeba do knihoven spřátelených, ostatní dát do zmíněné police či budky, a až to, co leží příliš dlouho, odnést do kontejneru. A jak znám knihobudky v Praze, tak mnozí lidé tam nosí knihy rádi: Protože kniha není jen tak ledajaké zboží, knihy má člověk rád, když si je koupil a několik let skladoval. A když nyní vidí, že už je nikdy čist nebude – tak knihobudka poskytuje šanci, že se dostanou k vážnému zájemci, který je bude mít také rád, jako je měl rád on sám. Jistěže je možnost knihy i prodat do antikvariátu – ale tam se dnes platí tak málo, že to často vůbec nemá smysl. No, jak to dělají veřejné knihovny, to je jedna věc. Ale my jsme zřídili knihobudku

na naší církevní škole. Zde to má navíc i ten rozměr, že podníti studenty, aby více četli. A tak si říkám: což něco podobného nezkusit i v celocírkevním měřítku? Každý sbor může mít knihobudku. Byl by to takový příspěvek ke kultuře – a také k neplýtvání, k odpovědnosti za naše životní prostředí.

K takovému návrhu bych ale napsal pár poznámek:

Je přirozené, že někde se takováto novinka ujme, a jinde nikoli. Když ne – tak nemá význam se do toho nějak nutit. Je otázkou, zda by měla být knihobudka venku na ulici před sborem, nebo na chodbě. Obojí má své výhody a své nevýhody. Na té chodbě je přístupná jen v době otevření, ale venku může přes noc zmizet celá police. Která alternativa je lepší, to záleží na místních podmínkách. Ale pokud bude venku, je dobré, aby byla pod střešou. Knihy mohou být jakéhokoli žánru. Klidně detektivky, červená knihovna, velmi odborné knihy, téměř cokoliv. Když si tyto konkrétní knihy své čtenáře nenajdou po dlouhou dobu, tak se vyhodit dají vždycky. Anebo případně i přenést do nějaké jiné knihobudky. Taktéž je třeba odstraňovat knihy v salátovém stavu. Aby se kniha odstraňovala z důvodů ideových – to je asi opravdu velmi výjimečný případ, byť v principu i to je možné. Případně je možno dát vedle kasičku na dobrovolný příspěvek pro církev – ale spíš bych to ani nedělal.

A pokud jde o význam knihobudek: Jednak je to příspěvek k ochraně hodnot. Dále je to způsob, jak můžeme distribuovat církevní tiskoviny. A kromě toho je to i šance, že si tak církev všimnou i další lidé a přiláká je to, aby ji poznali.

Mgr. Pavel Benda

Dvojazyčný kabaret Ogden Nash v Karlíně

Jiří Weinberger (autor, zpěvák a recitátor), *Hana Tonzarová* (zpěvačka, skladatelka a recitátorka) a *Miloš Kysilka* (klavírista, zpěvák, skladatel a aranžér) vytvořili v karlínském sboru v Praze (bývalé synagoze) jedinečný zážitek, který pro nadcházející kulturní sezonu nastavil vysokou intelektuální laťku. Literárně hudební pásmo Kabaret Ogden Nash stojí na verších Jiřího Weinbergera, které vznikly jako překlady a parafráze poezie amerického básníka Ogdena Nasha. Už v roce 2006 vydalo nakladatelství Baronet, a. s. knížku *Kdyby Ogden mluvil česky* (*What if Ogden could speak Czech*).

Ogden Nash se narodil 19. 8. 1902 a zemřel 19. 5. 1972. Jeho verše měly díky výběru témat a neomezené hře se slovy světový ohlas. Přesto o něm v České republice donedávna skoro nikdo nevěděl, učitele angličtiny nevyjímaje. První vážnější pokus překládat Nashovy básně do češtiny učinil v roce 2006 právě Jiří Weinberger za konzultačního přispění prof. Věry Bořkovcové.

Jiří Weinberger se narodil 2. 7. 1946 v Brně. Básník, textař, esejista, překladatel, analytik a lektor, se jako učitel

zabývá několika obory, např. komunikacími a prezentačními dovednostmi, ale i tím, jak psát interní směrnice, projektovým řízením, atd. Vystudoval Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze (RNDr., CSc.) a hecťví na LŠU, kde ho ovlivnil zejména Ivan Vyskočil, dramatik, humorista a velká osobnost divadla malých forem. Poezie Jiřího Weinbergera bývá označována jako nonsensová (on sám má poněkud netradiční názor na to, co vůbec pojem „nonsense“ znamená), pokud bychom ho chtěli jako autora k někomu přiřazovat, byl by to pravděpodobně Jan Vodňanský nebo již zmíněný Ivan Vyskočil.

Hana Tonzarová, Miloš Kysilka a Jiří Weinberger hrají nyní spolu s Mariannou Boreckou a Tomášem Vlkem nejčastěji v literární kavárně Caféidoskop, Lazarská 8, Praha 2; ostatní kabarety jsou pouze v češtině a jejich historii datovanou od roku 2008 najdete na e-adrese www.j-w.cz v rubrice Archiv akcí, knihy a e-knihy, a potom v rubrice Knihy a e-knihy.

Pořad v Karlíně se uskutečnil díky pravidelným setkáváním Pražského klubu spisovatelů, dobré vůli a ochoty protagonistů a organizátorky Olgy Nytrové, která klubu v Praze předsedá, a díky vstřícnosti faráře ČČSH Jiřího Vaníčka. Na přípravě spolupracoval literárně dramatický klub Dialog na cestě.

Mgr. Zuzana Havelková

Církev československá husitská,
Pražská diecéze a Náboženská obec Praha 1-Staré Město
vás zvou na

SLAVNOSTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

ke Dni válečných veteránů, k 100. výročí ukončení 1. světové války
a k 79. výročí úmrtí člena CČSH studenta Jana Opletala.

Účast přislíbili:
zástupci Armády ČR, ČsOL, Společnosti M. R. Štefánika
a další představitelé veřejného, společenského
a politického života.

Při této příležitosti se bude tradičně konat pobožnost
v kostele sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze

**v sobotu 10. listopadu 2018
od 17 hodin.**

Pobožnost povedou: **ThDr. Tomáš Butta, Th.D.**, patriarcha CČSH
doc. ThDr. David Tonzar, Th.D., biskup pražský CČSH
Kázáním poslouží: **Mgr. Pavel Pechanec**, biskup královehradecký CČSH

Moderníje: **Jiří Werich Petrášek**
Účinkuje: **Pražský smíšený sbor**, dirigent **Jiří Petrdlík**,
na varhany doprovází **Jan Steyer** a **Bohumír Rabas**

100 let staletý letos
pomocí čtení
Církev československá husitská